

zelena dežela

Glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

št. 156 / december 2019

Znanje in delo bosta obrodila sadove

Pomembnejše aktivnosti Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije v drugi polovici leta

str. 3

Nujna tesnejša povezava med kmeti in stroko

Anton Perko, predsednik Območne enote KGZS Maribor

str. 4

Inovativni mladi kmet 2019

Igor Paldauf je Inovativni mladi kmet 2019.

str. 5

Skupaj za napredek slovenskega kmetijstva in podeželja

V organizaciji KGZS je v Laškem konec novembra potekal 34. tradicionalni posvet javne službe kmetijskega svetovanja.

str. 8

Iz lekarne na njivo

Tokrat vam predstavljamo kmetijo Lesarovih, ki se nahaja v Forminu.

str. 16

V imenu zborničnega urada, kmetijsko-gozdarskih zavodov, voljenih organov KGZS in vseh, ki sodelujejo z nami, vam z željo po skupnem delu v dobro kmetijstva in gozdarstva želim blagoslovljene božične praznike ter zdravo leto 2020, polno lepih trenutkov, sodelovanja in uspehov.

Cvetko Zupančič,
predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

Čaka nas pestro leto

Konec leta je priložnost za pregled nalog, ki jih bo Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije opravljala pri zastopanju interesov svojih članov, pri izvajanju nalog javnih služb, pri promociji kmetijstva in podeželja. Poleg splošnih nalog, kot so odzivnost na aktualno problematiko, zagotavljanje celovitih in kakovostnih storitev v okviru izvajanja nalog javnih služb in drugih storitev, ki se izvajajo v okviru zborničnega sistema, bo leto 2020 zelo pestro. Vsebinska razprava o Skupni kmetijski politiki v programskem obdobju 2021 do 2027 bo dodobra zaznamovala prihajajoče leto. Prav tako se bo v prvem delu leta prenovil strateški dokument razvoja slovenskega kmetijstva in podeželja, ki bo osnova za prioritete ukrepe prihodnje politike. V kolikor bo sprejet zakonodajni paket, bo časovni okvir za dogovor o vsebini Strateškega načrta še posebej zahteven.

KGZS se bo tudi v letu 2020 aktivno vključevala v aktivnosti promocije slovenske pridelave in predelave z že tradicionalnimi dogodki in drugimi aktivnostmi. Nadaljevala se bo nadgradnja projekta »Kupujmo domače« in pospešeno vključevanje ponudnikov v sistem javnih naročil.

Oblikovanje ukrepov SKP s pripravo strateškega načrta bo ključna aktivnost, v katero se bomo vključili s strokovnimi službami in prek delovnih teles ter organov zbornice. Pričakujemo, da bo ključna usmeritev zagotavljanje stabilnega ekonomskega položaja.

Prilaganje na podnebne spremembe tako z vidika preventivnih

ukrepov kot sistema odprave posledic je pomembna usmeritev tudi našega dela. Treba bo okrepiti zavarovanje kmetijske pridelave, hkrati pa je vse večji izziv soočenje z novimi boleznimi in škodljivci.

Zelo košljivo je upravljanje s populacijo divjadi in zveri, kjer se pri iskanju rešitev v državi premikamo z zelo počasnimi koraki. Pričakujemo, da nam bo tudi z našim sodelovanjem uspelo najti učinkovitejše izvajanje.

Razvoj dopolnilnih dejavnosti ostaja ena glavnih usmeritev dela strokovnih služb. Nadalje v prihodnjem letu pričakujemo bolj sistematičen pristop k digitalizaciji v kmetijstvu, saj si želimo tudi bolj sistemski pristop na tem področju in večjo vlogo države.

Med drugimi nalogami omenimo še izvajanje odobrenih in priprava novih EIP ter drugih mednarodnih projektov, vključevanje kmetijske pridelave in predelave v shemo Izbrana kakovost in priprava novih specifikacij ter svetovanje na tem področju. Prav tako bomo v letu 2020 nadaljevali z ozaveščanjem naših članov o nujnosti pridobitve certifikata PEFC.

To je samo del naših dejavnosti, saj je še veliko drugih pomembnih aktivnosti, ki jih načrtujemo izvesti v letu 2020. Pomembno pa je, da Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije ostane sistem, ki se zaveda svoje vloge in odgovornosti do družbe ter daje pomemben prispevek pri razvoju države.

Preverite ponudbo kmetij na svojem pametnem telefonu!

Brezplačna aplikacija za Android

KUPUJMO DOMAČE!
KGZS
www.kupujmodomace.si

AGRITECH

STROKOVNI SEJEM KMETIJSKE IN
GOZDARSKE MECHANIZACIJE

Celjski sejem

Celjski sejem
29. januar – 2. februar 2020

V kmetijstvu ni nikoli dolgčas

CVETKO ZUPANČIČ

predsednik KGZS

Že kar dobro smo vstopili v veseli december, blizu pa je že tudi slovo od leta, ki se izteka. Hiter pregled skozi to leto nam pove, da je bilo drugačno, vsaj skozi oči kmetijstva. Res so naravne nesreče, kot so suše, poplave, toča in slana, že neke vrste stalnica, vendar nas narava vsako leto preseneti. Naj bo to poplavljanje Drave ali erozija zemlje, to leto si bomo zapomnili predvsem zaradi velikih težav s prešteviličnimi zvermi. Kot da za kmete pri pridelavi hrane ni dovolj že drugih ovir.

Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije smo pred skoraj letom dni z optimizmom vstopili v novo leto, še posebej zaradi velikega elana nove ministrske ekipe. A pokazalo se je, da so veliki koraki težki. Že doseči dogovor znotraj kmetijstva je velik dosežek, še težje pa je to izpeljati v manjšinski vladi. Še posebej, če nekateri govorijo na veliko o reformah, hkrati pa si jih potihoma ne želijo.

Zato smo na zbornici delali majhne korake in nismo veliko obljubljali. Sodelovali smo pri pripravi pravilnikov, uredb, zahtev, pobud in raznih dopisov ter z njihovo uresničitvijo skušali olajšati oziroma odpraviti marsikatero težavo kmetom pri kmetovanju in vse bolj zahtevni administraciji.

Seveda si ob prihodu novega leta največkrat zaželim, da bo le zdravje, ostalo bo že ... in to drži. A vseeno nas zanima, kaj nam prinaša prihodnost. Bodo spet na tapeti naravne nesreče, bo še več zveri, kako bo s skupno kmetijsko politiko v novem obdobju, bomo le našli skupni jezik pri oblikovanju normalnih odkupnih cen za panoge v krizi, bo več sredstev za promocijo? In še kaj bi se našlo, saj v kmetijstvu ni nikoli dolgčas.

Nekaj novega pa bodo prihodnje leto zagotovo prinesle volitve tako v zbornici kot v združni zvezi. K sodelovanju na volitvah boste povabljeni prav vsi člani teh ustanov in že sedaj vas pozivam, da izkoristite to priložnost.

Božični mir in rojstvo odrešenika nam vedno znova prineseta radost in upanje ter voljo in elan v novem letu. Članom zbornice in bralcem želim veliko uspehov in polno lepih trenutkov v letu 2020.

Nov razpis za majhne kmetije

Objavljen je 2. javni razpis za podukrep 6.3 - Pomoč za zagon dejavnosti, namenjen razvoju majhnih kmetij, v vrednosti 20 milijonov evrov. Podpora v okviru podukrepa je namenjena ohranjanju in razvoju majhnih kmetij, ki redijo travojede živali in katerih kmetijska zemljišča pretežno ležijo na OMD. Oddaja vloge na javni razpis bo možna od 16. decembra 2019 do 13. februarja 2020 do polnoči. Cilj podukrepa je izboljšanje konkurenčnosti majhnih kmetij in povečanje produktivnosti ter ekonomska in okoljska učinkovitost majhnih kmetij.

Upravičenci do podpore so majhne kmetije, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- v letu oddaje vloge na javni razpis morajo vložiti zbirno vlogo za neposredna plačila,
 - glede na zadnjo oddano zbirno vlogo imajo v upravljanju najmanj 1,5 ha in manj kot 6 ha primerljivih kmetijskih površin (v nadaljevanju PKP), kar na primer pomeni od 3–11,9 ha trajnih travnikov, 1,5–5,9 ha njivskih površin..)
 - glede na zadnjo oddano zbirno vlogo redijo vsaj 1,5 GVŽ in manj od 15 GVŽ,
 - zagotavljajo obtežbo s travojedimi živalmi (govedo, kopitarji, drobnica, jelenjad) v obsegu 0,5 GVŽ/ha trajnega travinja,
 - več kot 50% kmetijskih zemljišč v uporabi leži na OMD,
 - so vpisane v RKG in opravljajo kmetijsko dejavnost v Sloveniji.
- Kmet bo moral priložiti enostaven poslovni načrt, v katerem bo navedel izhodiščno stanje kmetije, opisal dejavnosti in izbral vsaj en cilj za razvoj kmetije oziroma vsaj en cilj, ki prispeva k doseganju horizontalnih ciljev (inovacije, okolje, podnebne spremembe).

Cilji, ki jih bo predvidoma možno izbrati v poslovnem načrtu, so: investicijsko vzdrževanje objektov namenjenih primarni kmetijski proizvodnji in dopolnilni dejavnosti na KMG (na primer popravilo strehe na gospodarskem poslopiju), nakup opreme namenjene primarni kmetijski proizvodnji in dopolnilni dejavnosti na KMG, nakup nove ali rabljene kmetijske mehanizacije, povečanje obsega proizvodnih zmogljivosti (površina kmetijskih zemljišč ali GVŽ), vzpostavitev dopolnilne dejavnosti na kmetiji, postavitve pašnikov in obor za rejo domačih živali, izvedba agromelioracij, ureditev infrastrukture (ureditev cestnih, vodovodnih in energetskih priključkov KMG na javno infrastrukturo), ureditev bioloških in drugih čistilnih naprav, ureditev trajnih nasadov, vključitev v ukrepa KOPOP in EK.

Upravičenec, ki mu bo izdana odločba o pravici do sredstev, bo moral izpolniti naslednje bistvene obveznosti:

- cilje iz poslovnega načrta bo moral izpolniti najpozneje v roku 36 mesecev po izdani odločbi o pravici do sredstev,
- najpozneje v devetih mesecih od datuma izdaje odločbe o pravici do sredstev mora začeti izvajanje poslovnega načrta,
- do vložitve zahtevka za izplačilo drugega obroka ne bo smel zmanjšati obsega PKP za več kot 10 odstotkov, pri čemer obseg PKP ne sme biti manjši od 1,5 PKP,
- zagotavljati obtežbo s travojedimi živalmi v obsegu vsaj 0,5 GVŽ/ha trajnega travinja od datuma oddaje vloge na javni razpis do vložitve zahtevka za izplačilo drugega,
- vsako leto, vključno z letom oddaje zahtevka za izplačilo drugega obroka, bo moral oddati zbirno vlogo za neposredna plačila.

Podpora se dodeli kot pavšalna pomoč v obliki nepovratne finančne pomoči. Znesek podpore znaša 5.000 evrov na upravičenca. Podpora se plača v dveh obrokih, in sicer:

- prvi obrok v višini 70 odstotkov dodeljenih sredstev ob izdaji odločbe o dodelitvi pomoči,
- drugi obrok v višini 30 odstotkov dodeljenih sredstev po pravilni izvedbi aktivnosti iz poslovnega načrta po preteku 36 mesecev od datuma izdaje odločbe o dodelitvi pomoči.

Za vse dodatne informacije se obrnite na KGZS - Javno službo kmetijskega svetovanja, kjer vam bodo naši kmetijski svetovalci pomagali z nasveti.

Jože OČKO, KGZS

Pomembni dogodki

Kdaj?	Kaj? / Kje?
17.–19. 1. 2020	Kmetijski sejem Alpe-Jadran, Celovec, Avstrija
17.–26. 1. 2020	Sejem Zeleni teden – Grüne Woche, Berlin, Nemčija
24.–25. 1. 2020	Informativa 2020 – 12. vseslovenski sejem izobraževanja in poklicev, Gospodarsko razstavišče, Ljubljana
29. 1.–1. 2. 2020	GASTexpo – Sejmi okusov, Gospodarsko razstavišče, Ljubljana
29. 1.–2. 2. 2020	Sejem kmetijske mehanizacije Agritech, Celje

Ukrep dobrobit živali v letu 2020

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano obvešča nosilce kmetijskih gospodarstev, ki se nameravajo v letu 2020 vključiti v ukrep dobrobit živali (DŽ), da se pri operacijah DŽ – govedo in DŽ – drobnica v letu 2020 uvaja spremenjen način izpolnitve in kontrole obveznosti glede tretiranja živali na podlagi predhodne koprološke analize.

Na podlagi uredbe o ukrepu DŽ iz Programa razvoja podeželja RS 2014–2020 v letu 2020 bodo veterinarske organizacije, ki opravljajo koprološke analize, rezultate koproloških analiz vnašale v seznam koproloških analiz (datum koprološke analize, število vzorcev blata in potrebnost tretiranja živali) se bodo uporabljali za upravni pregled že ob oddaji zahtevka za prej navedeni operaciji, kljub temu pa morajo upravičenci hraniti dokazila o opravljenih koproloških analizah. **Koprološka analiza in vnos podatkov v seznam koproloških analiz bosta morala biti izvedena pred oddajo zahtevka za ukrep DŽ in hkrati pred začetkom paše v letu 2020.** Če podatki koproloških analiz ne bodo vneseni v seznam koproloških analiz, nosilec ne bo mogel oddati zahtevka za operacijo DŽ – govedo oziroma DŽ – drobnica.

Nosilce kmetijskih gospodarstev, ki bodo oddali zahtevek za operacijo DŽ – govedo oziroma zahtevek za operacijo DŽ – drobnica, opozarjamo, da bodo morali oddati vzorce blata za koprološko analizo najmanj osem dni pred oddajo navedenih zahtevkov. Posebej morajo biti na ta rok pozorni nosilci kmetijskih gospodarstev, ki bodo oddali zahtevek za operacijo DŽ – drobnica, saj bodo morali zbirno vlogo in ta zahtevek vložiti najpozneje do 5. maja 2020.

Nova oblika potnega lista za govedo

S prvim januarjem 2020 stopijo v veljavo prenovljeni potni list za govedo ter obrazca odhod in prihod. Novi potni list bo v formatu A4, obrazca odhod in prihod bosta v manjšem formatu kot doslej. Spreminja se le oblika potnega lista za govedo, medtem ko pravila glede hrambe PL in poročanja o premikih zaenkrat ostajajo nespremenjena. Obstoječi potni listi, izdani pred letom 2020, ostanejo veljavni. Obrazec potnega lista je objavljen na spletni strani uprave: uvhvr.gov.si.

Nekateri pomembni roki

Do kdaj?	Kaj?
20. 12. 2019	Javni razpis za podukrep 3.1 Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti v letu 2019
20. 12. 2019	2. javni razpis za podukrep 9.1 Podpora za ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev v kmetijskem in gozdarskem sektorju iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 za leto 2019
31. 12. 2019	Prijava oziroma obnova prijave v kontrolo ekološkega kmetovanja
31. 12. 2019	Podaljšanje obveznosti za KOPOP
31. 1. 2020	Predložitev obračuna pavšalnega nadomestila DDV
13. 2. 2020	2. javni razpis za podukrep 6.3 Pomoč za zagon dejavnosti, namenjene razvoju majhnih kmetij
14. 2. 2020	Zadnji rok za prijavo za sodelovanje na razstavi Dobrote slovenskih kmetij na Ptuj 2020. Vsi, ki želite sodelovati na razstavi, se javite na lokalni enoti kmetijske svetovalne službe, kjer vam bo po objavi razpisa svetovalec - svetovalka elektronsko izpolnil/a prijavnico za vsak izdelek posebej. S seboj prinesite KMG MID vaše kmetije.
28. 2. 2020	3. javni razpis za podukrep 16.2 Podpora za pilotne projekte ter za razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij na področju gozdarstva
28. 2. 2020	3. javni razpis za podukrep 16.5 Podpora za skupno ukrepanje za blažitev podnebnih sprememb ali prilagajanje nanje ter za skupne pristope k okoljskim projektom in stalnim okoljskim praksam na področju gozdarstva

KAKO DO INFORMACIJ NA KGZS

SPLOŠNE INFORMACIJE

Tel.: 01 513 66 00, e-naslov: kgzs@kgzs.si, www.kgzs.si

UREDNIŠTVO ZELENE DEŽELE

Tel.: 01 513 66 40, e-naslov: zelena.dezela@kgzs.si

Zelena dežela št. 156, december 2019 • Zelena dežela je glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, ki izhaja šestkrat letno in je za člane KGZS brezplačno. • Uredništvo: KGZS – Zelena dežela, Gospodinjina ulica 6, 1000 Ljubljana, tel.: 01/5136640, e-pošta: zelena.dezela@kgzs.si, spletna stran: www.kgzs.si • Odgovorni urednik: Robert Peklaj • Novinar: Marjan Papež • Fotografija na naslovnici: Tomo Jeseničnik • Tehnično urejanje: Andrej Lombar • Jezikovni pregled: Marjana Cvirn • Fotografije: arhiv KGZS (če ni drugače navedeno) • KGZS ne odgovarja za oglasno vsebino. Tisk: Salomon, d.o.o. • Naklada: 91.500 izvodov • ISSN 1581-9027, spletna izdaja ISSN 2536-2119

Znanje in delo bosta obrodila sadove

Pomembnejše aktivnosti Kmetijsko gozdarske zbornice v drugi polovici leta

Robert Peklaj, KGZS
robert.peklaj@kgzs.si

Delo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) je usmerjeno na dolgi rok in rezultati velikokrat niso takoj vidni. KGZS je namreč celovit sistem, v katerem so člani vključeni v strokovne odbore, območne enote in njihove izpostave, upravni odbor in svet KGZS, ob sodelovanju strokovnih služb oblikujejo predloge, stališča ter mnenja, izvajajo strokovne naloge in skrbijo za promocijo kmetijstva in podeželja. Tako je imela zbornica zadnjih nekaj mesecev kar precej dela na različnih področjih.

Vrednotenje nepremičnin

Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin 1 (ZMVN-1), s katerim se med drugim določa davčno osnovo za obdavčitev nepremičnin, se uporablja od 11. januarja 2018 naprej. Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije že od časa javne obravnave ZMVN-1 zagovarjamo enaka stališča, pri čemer smo razočarani nad dosedanjim neupoštevanjem naših predlogov.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije nasprotuje metodi primerljivih prodaj, ki naj bi bila uporabljena za model vrednotenja kmetijskih in gozdnih zemljišč. Predlog KGZS je, da naj se zemljišča vrednotijo po dejanski rabi; občinske ali državne ceste ter druga javna infrastruktura, ki je javnega pomena in je neodmerjena zgrajena na zasebnih zemljiščih, pa se morajo izločiti iz vrednosti parcele. KGZS tudi predlaga korekcijski faktor za zemljišča agrar-

nin. Namesto hitenja in prehitavanja dogodkov GURS-u predlagamo, da se za ustreznejše vrednotenje nepremičnin v Sloveniji dogovori še več časa in se najprej uredi vse evidenco o nepremičninah, nato pa na podlagi pravih podatkov, začeni s podatki, ki jih za potrebe vrednotenja zagotavljajo država in občine, začne z množičnim vrednotenjem.

Davčne obremenitve

Na področju davkov je KGZS pristojnemu ministrstvu predlagala kar nekaj sprememb in predlogov. Tako smo predlagali, da se uvede tudi možnost povračila trošarine za dvoriščno mehanizacijo. Pri malih obsegih predelave je naš predlog, da bi kmetje to lahko počeli brez priglasitve dopolnilne dejavnosti, hkrati pa naj se prag letnega prometa dvigne na 6.000 evrov in da ne bi bilo treba kmetom plačevati dodatnih 400 evrov za prispevke za zdravstveno zavarovanje. Prav tako je že star naš predlog, da se prag identifikacije za DDV za osnovno kmetijsko ali gozdarsko dejavnost dvigne s 7.500 na 15.000 evrov. Pri upoštevanju normiranih stroškov za izračun katastrskega dohodka naj se ti dvignejo na 94 % prihodkov. Odprto je tudi še vprašanje obdavčevanja plačil za ukrepe kmetijske politike.

Socialni položaj kmetov je težek

Vse več kmetov, prejemnikov pokojnin na podlagi zavarovanja za pretežno ožji obseg, pre-

KGZS pri svojem delu sodeluje tako z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano kot z Ministrstvom za okolje in prostor.

ti pa ne prinaša nobene koristi za plačnika, je KGZS predlagala, da se ta prispevek za vse nosilce dopolnilnih dejavnosti preprosto ukine.

Sicer pa je odprtih še vrsto zadev, povezanih s socialnim statusom. Predlagali smo vrsto novih ukrepov, s katerimi bi vsaj malo omilili socialni položaj kmetov. Tako predlagamo, da se prizna pravica do nadomestila za čas zadržanosti z dela zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni že od prvega delovnega dne. Prav tako naj bi bil kmet oziroma oseba, ki se prvič začne ukvarjati s kmetijstvom, oproščena plačila dohodnine in (napovedanega) davka na nepremičnine prvo leto po prevzemu kmetije. Prav tako želimo, da imajo po vzoru SP oziroma »start upov« znižane prispevke za socialno varnost in da se vzpostavi sistem za nadomeščanje dela na kmetiji ob odsotnosti kmeta prek javnih del ali jamstvenega sklada.

Zakup državnih kmetijskih zemljišč

Na poziv Sklada kmetijskih in gozdnih zemljišč smo na zbornici predlagali merila, s katerimi bi nadomestili licitacijo kot eno od načinov določanja novih najemnikov. Tako je strokovni odbor za kmetijsko zemljiško politiko pri KGZS predlagal, da se namesto licitacije uporabi kriterij oddaljenosti parcele, ki se daje v zakup, do najbližjega kompleksa zemljišč sprejemnika ponudbe. Hkrati so tudi predlagali, da ima ob izenačenih pogojih prednost tisti, ki ima kmetijske površine, ki jih ima v lasti ali v dolgoročnem zakupu, bližje parceli, ki se daje v zakup. Če sta prednostna upravičenca še vedno enaka, ima prednost tisti, ki zaokrožuje večji kompleks.

Nova SKP se odmika

Ker je pri oblikovanju sestave nove evropske komisije prišlo do zamika, se predvideva, da bo morda prišlo do podaljšanja sedanjega programskega obdobja za eno leto. To sicer lahko prinese kar nekaj težav, zato

KGZS še naprej dejavno sodeluje v vseh delovnih skupinah za pripravo končnega dokumenta. Pri tem je ena ključnih zahtev zbornice ta, da se finančna sredstva za kmetijstvo ne smejo zmanjšati.

Odkup bikov

KGZS je skupaj z Zadružno zvezo Slovenije, GIZ Mesne industrije in TZ uspela doseči spremembo Pravilnika o kakovosti mesa klavne živine in divjadi. V začetku novembra je bil v Uradnem listu Republike Slovenije (Uradni list RS št.

67/ 2019) objavljen Pravilnik o spremembah Pravilnika o kakovosti mesa klavne živine in divjadi.

Z uveljavitvijo tega pravilnika je rešena težava pri označitvi mesa klavnih trupov bikov, ki so starejši od 12 mesecev in mlajši od 30 mesecev, z imenom mlada govedina. V skladu s tem pravilnikom je govedina meso goveda, starega 12 mesecev in več, meso goveda, mlajšega od 30 mesecev, pa se lahko označi kot »mlada govedina – do 30 mesecev«.

Digitalizacija v kmetijstvu

KGZS je sopodpisnik Izjave o sodelovanju na področju digitalizacije in sodelovala na domačih in mednarodnih dogodkih z namenom prenosa znanja in potrebnih aktivnosti.

KGZS je z vsebinami digitalizacije, predvsem v kmetijskem svetovanju, partner v dveh EU projektih iz programa HORIZON 2020 (projekt FAIRshare in projekt I-2Connect), prijavila je tudi dva projekta z vsebinami digitalizacije v okviru PRP 2014–2020 na ukrepu EIP sodelovanje in izdelala tudi določena orodja (aplikacije) za potrebe kmetov in kmetijskih svetovalcev na področjih gnojenja, spremljanja ekonomskih kazalcev na kmetiji in prehrane živali, sodelujemo pa tudi v raziskovalnem projektu SEZAM.

Odbor za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v Državnem zboru je povzel naš predlog in sprejel pobudo, da vlada oziroma Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano izdelata akcijski načrt za digitalizacijo v kmetijstvu, v katerem se opredelijo vsi ukrepi, nosilci, roki in viri finančnih sredstev. Prav tako mora MKGP poskrbeti za vlaganja v digitalizacijo javnih služb v kmetijstvu.

KGZS lajša težave svojim članom, ki imajo opravka z vse bolj zahtevno administracijo.

nih skupnosti in meni, da se vse objekte na kmetijah, v katerih se opravljajo osnovna kmetijska in osnovna gozdarska dejavnost ter dopolnilna dejavnost, vrednoti z modelom vrednotenja za kmetijske in druge stavbe (KDS).

Rok 1. april 2020 se bliža, zato se sprašujemo, ali bodo občine in država uspeli podati vse relevantne podatke za izračun vrednosti nepremič-

jema najnižjo pokojnino, ki ne zadošča za normalno preživetje. KGZS je zato predlagala dvig najnižje pokojnine na raven minimalnega osebnega dohodka oziroma na 392,75 evra. Proti smo tudi prispevku za zdravstveno zavarovanje, ki ga morajo sedaj plačevati nosilci dopolnilnih dejavnosti, saj ne prinaša nobenih pravic iz tega naslova. Ker je ta znesek zelo visok (26,65 evra na mesec), hkr-

V OSPREDJU STE VI

V SREDIŠČU 2020
Hala 8.1: Toplogredna tehnologija
Poudarek na vseh dogodkih – trajnost
Vaš kontakt: miha.cebujl@messe-berlin.si

FRUIT LOGISTICA 2020
5|6|7 FEBRUAR BERLIN

fruitlogistica.com
#fruitlog2020

FRUIT LOGISTICA

FRUITNET

Messe Berlin

Nujna tesnejša povezava med kmeti in stroko

Anton Perko, predsednik Območne enote KGZS Maribor

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

Vaša kmetija se nahaja v neposredni bližini slovensko-avstrijske meje, pa tudi sicer severni del OE KGZS Maribor meji na Avstrijo. Kakšen je pritisk po nakupu slovenskih zemljišč s strani avstrijskih kupcev? Ali ima slovenska (kmetijska) politika ustrezne odgovore, mehanizme, da omeji te nakupe?

Res je, kmetujemo približno sedem kilometrov od avstrijske meje, zato seveda ta problem bližje ob meji zaznavamo, predvsem na ravninskem delu, pri nas že malo manj. Ob meji so zanimive tudi lepe vinogradniške lege, kjer se kupujejo tudi cele kmetije.

Mehanizmi za zaščito so na voljo, niso pa v celoti izkoriščeni, problematika se ne rešuje celovito. Na eni strani sprejemamo zemljiško politiko, ki bi naj te stvari reševala, na drugi strani pa še ni ustreznega financiranja, namenskih kreditov za nakup zemljišč (recimo iz Ribniškega sklada), ki bi bili veliko dostopnejši in bi pomagali slovenskemu kmetu pri nakupu zemljišč pred kmeti iz sosednjih držav ter s tem ohranitev slovenskih zemljišč, kmetij.

(Zopet) je postal aktualen model množičnega vrednote-

nja nepremičnin? Kakšne so vaše pripombe na model?

Model vrednotenja stavbnih zemljišč po zakonu o množičnem vrednotenju nepremičnin (ZMVN-1) je pomanjkljiv zato, ker pri vrednotenju stavbnih zemljišč ne upošteva razvojne stopnje, torej njihove dejanske komunalne opremljenosti in drugih lastnosti, od katerih je odvisna dejanska tržna vrednot stavbnih zemljišč.

Kmetje, katerih obsežna zemljišča so pogosto opredeljena v prostorskih načrtih kot stavbna, a dejansko na njih ni možna gradnja objektov (in še nekaj časa ali pa tudi nikoli ne bo; kmetje tudi dolgoročno planirajo razvoj svojih kmetij, s tem pa svoja stavbna zemljišča velikokrat širijo na »zalogo«), so zaradi tega v slabšem položaju, saj so takšna zemljišča dejansko vredna manj, kot je to določeno po pomanjkljivem modelu po ZMVN-1.

Zato je treba doseči spremembo ZMVN-1 tako, da se model vrednotenja stavbnih zemljišč popravi in da se poleg namenske rabe zemljišč upošteva pri njihovem vrednotenju tudi razvojna stopnja. Do zagotovitve podatkov o razvojni stopnji tako posplošena vrednost ne sme biti uporabljena.

Kmetija Perko se nahaja v Spodnji Velki v Slovenskih goricah, le nekaj kilometrov od avstrijske meje. Ukvarjajo se z govedorejo in vinogradništvom. V hlevu imajo okrog 200 bikov, vina: 'sauvignon', 'sivi pinot', 'rumeni muškatac', zvrst Snežičan in arhivska vina, pridelujejo na dveh hektarjih.

Ukvarjate se tudi z vinogradništvom. Kakšen je položaj v panogi, kako bi ga lahko izboljšali?

Slovensko vinogradništvo ni v zavidljivem položaju, površine vinogradov se zmanjšujejo. Leta 2018 smo imeli 15.630 hektarjev, kar je za dobrih 4 % manj površin vinogradov kot leta 2010, ko smo imeli 16.351 hektarjev. Na to lahko imata velik vpliv starostna struktura slovenskih vinogradnikov, zahvaljujoč pogojem za delo, saj je večina vinogradov na strmih terenih, tretjina na zemljiščih v razredu nad 30 % nagiba in velikostna struktura vinogradniških kmetij. 90 odstotkov vinogradnikov obdeluje vinograde, manjše od

enega 1 ha, in predstavljajo 35 % celotne površine vinogradov v Sloveniji.

V zadnjih dveh sezonah so bili veliki problemi z odkupnimi cenami grozdja, ki so mnogokrat nižje od lastne cene, prav tako je velik pritisk pri prodajnih cenah vina in neenakosti vinogradnikov pri obdavčitvah.

Kljub vsemu imamo na drugi strani vinogradnike, ki se profesionalno ukvarjajo z vinogradništvom in vinarstvom in so zelo uspešni doma in v tujini, kljub vsemu je teh veliko premalo, da bi lahko rekli, da je ta panoga v dobrem položaju.

Predvsem je treba postaviti vizijo slovenskega vinogradništva, na čemer bomo lah-

ko sprejemali ukrepe, ki bodo spodbujali panogo. Verjetno bi morali vinogradniki med sabo več sodelovati in potrebno je tudi boljše sodelovanje med vinogradniki, kmetijsko svetovalno službo in izobraževalnimi ustanovami.

Kako lahko k boljšemu položaju vinogradništva pripomorejo nove odporne sorte vinske trte?

S sajajem tolerantnih sort bi lahko prispevali k zmanjšanju opuščenja vinogradniških površin in k ohranitvi vinogradniških površin na strmih terenih. Seveda je potrebno najprej vpisati sorte v sortno listino.

Raziskave kažejo, da bi s tem prispevali k zmanjšanju porabe fungicidov do 70 odstotkov, večinoma je potrebno le dvakratno škropljenje. Eno pred in drugo po cvetenju. To bi zelo zmanjšalo stroške pridelave, še zlasti na strmih terenih, in izboljšalo konkurenčnost vinogradnikov. Vendar si ne moremo obetati pozitivnih kazalcev samo s tolerantnimi sortami, potrebno je sprejeti še tudi vse druge ukrepe, ki bodo pomagali panogi.

Oblikujejo se zaključni dokumenti za skupno kmetijsko politiko po letu 2020. Katere so po vašem mnenju prioritete?

Višja podpora na območjih z omejenimi dejavniki za kmetovanje. Obstoječe ukrepe v kmetijsko-okoljskem pod-

nebnem programu (KOPOP) je treba popraviti tako, da bodo v praksi izvedljivi, v tem obdobju namreč veliko kmetij ni vstopilo v KOPOP ukrepe. V ukrepih mora biti čim več kmetij, tako zaradi vidika varovanja okolja kot pridelave hrane. V največji možni meri je treba izkoristiti možnost proizvodno vezanih plačil ter podporo za travojede živali. Za vinogradništvo je treba omogočiti sofinanciranje za vzpostavitev dopolnilnih dejavnosti in prilagoditi že omenjene KOPOP ukrepe.

Maja prihodnje leto bo zbornica praznovala dvajsetletnico. Glede na to, da ste že dolgo vpeti v njeno delovanje, kako ocenjujete njeno vlogo v teh dveh desetletjih?

Znotraj Kmetijske gozdarske zbornice Slovenije smo dali številne predloge, včasih smo bili uspešni bolj, drugič manj. Prepričan sem, da bi brez zbornične organiziranosti dosegli bistveno manj. Vpliv zbornice je treba okrepiti, da bo bolj upoštevana pri oblikovanju kmetijske politike in drugih politik, ki vplivajo na kmetijstvo.

Tukaj moramo marsikaj postoriti tudi znotraj nas. Menim, da sami premalo upoštevamo stroko, ki bolj objektivno presoja, kaj so najbolj uravnotežene rešitve in kompromisi za različne panoge ter različna območja Slovenije. Tako usklajen in odločen nastop stroke in kmetov bi lahko prispeval k boljšemu položaju kmetov in celotnega kmetijstva.

Podaljšanje petletnih obveznosti za ukrepa KOPOP in EK

Ukrepa kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (KOPOP) in ekološko kmetovanje (EK) iz Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020 (PRP 2014–2020) sta se začela izvajati leta 2015. Prve petletne obveznosti za izvajanje teh ukrepov se tako z letom 2019 zaključujejo. Te obveznosti pa bo v letu 2020 mogoče podaljšati za eno leto. Čeprav EU zakonodaja, ki bo urejala izvajanje ukrepov PRP 2014–2020 pri prehodu iz obstoječega v novo programsko oboje (t. i. tranzicijska uredba), še ni sprejeta, pa bo te obveznosti predvidoma mogoče tudi v letu 2021 podaljšati še za eno leto, vendar le v primeru, če so bile podaljšane že v letu 2020. Pogoji in način podaljšanja zaključenih petletnih obveznosti ukrepov KOPOP in EK bodo določeni z uredbo za subvencijsko kampanjo za leto 2020, ki bo urejala plačila za ta ukrepa in bo predvidoma sprejeta najpozneje v januarju 2020.

V letu 2020 bodo poleg podaljšanja zaključenih petletnih obveznosti ukrepov KOPOP in EK mogoči tudi novi vstopi v ta ukrepa. V okviru ukrepa KOPOP bodo mogoči novi vstopi v naslednje operacije: Posebni travniški habitati, Traviški habitati metuljev, Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, Steljniki, Vodni viri, Ohranjanje habitatov strmih travnikov, Grbinasti travniki, Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri, Planinska paša, Visokodebelni travniški sadovnjaki, Ohranjanje mejic, Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje in Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija. Novi vstopi v ukrep EK pa bodo mogoči za preusmeritev v prakse in metode ekološkega kmetovanja in za ohranitev praks in metod

ekološkega kmetovanja. Podrobnejši opis navedenih operacij ukrepa KOPOP in ukrepa EK je na spletni strani PRP 2014–2020 (<https://www.program-podezelja.si/sl/kaj-je-program-razvoja-podezelja-2014-2020>).

Subvencijska kampanja za leto 2020 se počasi približuje, zato je zdaj pravi čas, da razmislite o podaljšanju zaključenih petletnih obveznosti za ukrepa KOPOP in EK oziroma o novem vstopu v ta ukrepa.

Operacije ukrepa KOPOP prispevajo k varovanju okolja, ohranjanju biotske raznovrstnosti, krajine in genskih virov le, če se izvajajo. Zato vas vabimo, da zaključene petletne obveznosti v letu 2020 podaljšate

oziroma se vključite v operacije, v katere so novi vstopi še mogoči, saj bodo tako z vašo pomočjo dosegle svoj namen.

Prav tako vas vabimo, da v letu 2020 podaljšate tudi zaključene petletne obveznosti za ukrep EK oziroma v ta ukrep vstopite na novo, saj na ta način podpirate in promovirate izvajanje ekološkega kmetovanja v Sloveniji, ki mu tudi Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano namenja posebno pozornost.

Vsi ekološki pridelovalci oziroma predelovalci, ki želite pridobiti finančno podporo za ukrep EK za leto 2020 v okviru PRP 2014–2020, ne pozabite, da se morate prijaviti oziroma obnoviti prijavo v kontrolo ekološkega kmetovanja najpozneje do 31. decembra 2019 pri eni izmed pooblaščenih organizacij za kontrolo in certificiranje kmetijskih pridelkov ali živil.

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Za vsebino je odgovorno Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je tudi Organ upravljanja, določen za izvajanje PRP 2014–2020.

Inovativni mladi kmet 2019 je Igor Paldauf

Izbor IMK predstavlja mlade inovativne kmete, ki so uresničili svoje ideje na kmetijah in so pomembni za vzor ter spodbudo vsem ostalim.

Jožica Vodopivec Rozman, KGZS
jozica.vodopivec-rozman@kgzs.si

Letos se je za naziv Inovativni mladi kmet/kmetica predstavilo osem kandidatov iz območij sedmih kmetijsko gozdarskih zavodov. Vsi kandidati so člani društev podeželske mladine. Kandidate so spodbudili za prijave v izbor IMK 2019 njihovi kmetijski svetovalci, ki kmetije najbolj poznajo, z njimi že dolgo sodelujejo in menijo, da se ti mladi prevzemniki kmetij lahko primerjajo z drugimi in so vzor ostalim.

Marko Cesar

Marko se je začel ukvarjati ljubiteljsko s čebelarstvom pred 19 leti. Sedaj ima 125 čebeljih družin in to je njegovo delovno mesto. Na svojih 2 ha kmetijskih površin goji medonosne poljščine in redno skrbi za dobro zdravje in kondicijo čebeljih družin. V njegovi ponudbi so tudi tisti medovi, ki ustrezajo shemi višje kakovosti, to je med z zaščiteno geografsko označbo. Cesarjevi so doma že zgradili prizidek k hiši za namene nove prodajalne, razstavnega prostora, sobe za izobraževanje, skladišče in zorenje peneče medice. V izobraževalne namene mu služijo tudi prikazi apiterapije, živega panja, medonosnih rastlin na novo zasajenem vrtu pred hišo, degustacije, prospekti, najboljše vrste panjev in posebnosti poslikav na panjskih končnicah, ki so značilne le za Slovenijo.

Prvenstveni izdelek čebelarstva Cesar je peneča medica, ki je ne poznajo v drugih državah. Marko ima že urejeno lastno polnilnico za penečo medico, s katero izvaja tudi usluge za druge čebelarje.

Bojan Firbas

Dolgoletna turistična kmetija se je usmerila predvsem v doživljajska doživetja svojih gostov na kmetiji v Cogetincih. Na kmetiji je mlad prevzemnik Bojan z gostinsko izobrazbo, ki veliko prispeva k bogatstvu ponudbe in izvirnosti na mizi in na kmetiji.

Kmetija nenehno sledi željam in navadam sodobnega človeka, zato ponuja številna zanimiva razvedrila: kopanje zunaj v leseni kadi, spanje na slami, jutranji pogled iz glampinga, obiranje hrušk viljamovk, počivanje na ležalnikih ob domačiji, uporaba koles in e-koles, plavalni bazen, voden ogled kmetije s številnimi obnovljenimi starinami, orodjem in muzejem na kmetiji. Na kmetiji je urejenih več površin za igranje otrok različne starosti.

Blaž Lečnik

Blaž vzpostavlja svoje novo delovno mesto na kmetiji, ki jo je pred tremi leti podedoval. Kmetija je mešana s tremi močnimi panogami: sadjarstvo, poljedelstvo in živinoreja-prašičereja. Kmetovanja se je lotil po standardih ekološkega načina kmetovanja s še dodatnimi ukrepi za dobrobit živali, ki zagotavljajo še višje standarde v prirerji prašičev. Na kmetiji je urejen nasad aronije in velik, obnovljen travniški nasad (20 sort jablan, 150 dreves). Vzdrževanje rodnosti v sadovnjakih omogoča pridelavo različnih sokov iz domačega sadja in aronije. Obdelovanje 12 ha njiv z domiselnim kolobarjem poljščin, ki služijo krmi prašičev, oljnic za hladno stiskanje iskanih olj (riček) in žit za moke in prosa ter ajde za pridelavo kaše in moke. Letos so na kmetiji dokončali gradnjo najsodobnejšega hleva za vzrejo plemenskih svinj, pujskov in pitancev slovenske avtohtone pasme krškopoljski prašič po sistemu »Pig - Port 4«. Kmetija ima z zlatim priznanjem nagrajene sadne sokove iz ocenjevanj na državni razstavi Dobrote slovenskih kmetij na Ptujju.

Miloš Majcen

Že vse od leta 1989 je kmetija usmerjena v prirejo mleka. Na kmetiji obdelujejo 45 ha kmetijskih zemljišč, od tega 18 ha njiv in 27 ha travnikov. Kljub temu da ima kmetija status strme kmetije, pretežni del krme iz osnovnega obroka pridelajo doma. Miloš Majcen je mladi prevzemnik kmetije od leta 2011. Odločil se je za izgradnjo sodobnega hleva za krave molznice. Hlev je tehnološko izpopolnjen, grajen po sistemu proste reje in robotske molže. Tehnologija reje sedaj omogoča večji in boljši pregled nad živalmi, manjšo porabo delovnega časa v hlevu, visoko proizvodnjo mleka in manjše stroške zaradi najema delovnih uslug.

Miloš je med prvimi v Sloveniji investiral v separator gnojil, ki ločuje trdi in tekoči del gnoja in daje zanimiv proizvod hlevski humus, ki ga uporabljajo vrtičkarji, cvetličarji in drugi.

V letošnjem letu je Miloš zaključil veliko investicijo za preusmeritev v pridelavo mleka. V predelovalni liniji je 1000-litrski pasterizator za mleko in avtomatska pakirna linija za izdelke s kapaciteto 3.500 steklenic na uro. Miloš predeluje mleko v različne jogurte, kislo mleko, skuto in sveži sir. Vsi izdelki se prodajajo pod blagovno znamko »kmet Miloš«.

Kandidati za naziv IMK 2019 skupaj s predsednikom RS Borutom Pahorjem, kmetijsko ministrico dr. Aleksandro Pivec, predsednikom KGZS Cvetkom Zupančičem in predsednikom ZSPM Rokom Damijanom

Matic Mohorčič

Matic je doma iz Babnega Polja, ki leži na meji s Hrvaško pod vršacem Snežnikom z bogatimi gozdovi pod njim.

Kmetija se je prvič vpisala v RKG leta 2002 s 3,6 ha kmetijskih površin. V teh letih so domačijo obnovili in pričeli najprej z rejo drobnice. Pred petimi leti pa so v te razmeroma hladne predele privedli škotsko govedo, ki zlahka prenaša nizke temperature na omejenih pašnikih, na katerih se lahko dlje časa v letu tudi zadržuje. V letošnjem letu je postal tudi lastnik kmetije vnuk Matic. Od leta 2015 je kmetija vključena v EK pridelavo. Z modrim gospodarjenjem, ki vključuje povečan obseg obdelovalnih površin, nakupom škotskega goveda, vključevanjem pašno-košne rabe, preusmeritvijo v ekološko kmetovanje, izvajanjem storitev s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo in složnostjo treh generacij, je mladi prevzemnik kmetije dokazal, da je možen razvoj kmetije in dostojno življenje tudi v kraju, ki se zdi odmaknjen in kjer se je kmetijstvo v veliki meri že opustilo.

Tilen Soklič

Tilen je v domačem kraju najel kmetijske površine za pridelavo ribeza, česna, čebule in špargljev. V Gorjah je bila v preteklosti že razširjena pridelava ribeza, ker tu vladajo ugodni pogoji za pridelavo tega jagodičevja. Tilen Soklič ponovno obuja pred pozabo pridelavo ribeza, vendar na bistveno sodobnejši, moderen način z namakalnim sistemom in rednim vzdrževanjem nasada, ki še ni v polni rodnosti. Tilen predeluje ribez v vitaminsko bogat ribezov sok, marmelado in likerje, ki pa so lahko tudi zanimiva kulinarčna darila. Njegova ideja je tudi pridelati butično ribezovo vino. Na tem področju sodeluje z vinarji iz KGZS-Zavoda MB, ki so mu že zagotovili, da je njegovo sadno vino odličan izdelek.

Katja Temnik

Katja Temnik je mlada prevzemnica kmetije, ki se je odločila, da kmetijo modernizira, preusmeri, razširi in si tu ustvari delovno mesto zase in za druge. V Brezjah pri Poljčanah je kupila še dodatno posestvo in tako skupaj obdeluje 5,22 ha kmetijskih površin (njive, travniški sadovnjak, intenzivni nasad lešnikov, trajni nasadi, travniki). Kmetija ima certifikat o ekološki pridelavi od leta 2011, pridelava na kmetiji poteka po biodinamičnih metodah kmetovanja. V zeliščnem nasadu, imenovanem Majnika, je nad 160 zelišč za razne čajne mešanice. Prvenstveni izdelek kmetije je zeliščna sol, ki je sestavljena iz kakovostne piranske soli, obogatene z mešanico zelišč. Slovenska turistična zveza je uvrstila ta izdelek med 20 najboljših kulinarčnih spominkov Alpske regije. Namen ima povečati pridelavo zelišč na najmanj 1,3 ha kmetijskih površin. V ta namen bo kmetijo še dodatno mehanizirala, dodala specialno opremo (sušilnica, pakirna ...) in se lotila izgradnje še dodatnih namenskih objektov. Na kmetiji imajo organizirano spoznavanje zelišč in rastlin, vodene ogledne, delavnice, naravoslovne dneve za otroke, poučne otroške igre in zeliščarsko-kuharske dneve.

Igor Paldauf je Inovativni mladi kmet 2019

Kmetija Paldauf je poljedelstvo-živinorejska in je v postopku preusmeritve v ekološko pridelavo in prirejo krškopoljskih prašičev, ki bodo služili pridelavi v lokalne, suhomesnate proizvode najvišje kakovosti in za prodajo svežega mesa. Lepa, tradicionalna domačija je obnovljena, z velikim zaprtim dvoriščem, na katerem so dovozi do garažnih prostorov za kmetijsko mehanizacijo, drugi del pa je urejen kot park za zadrževanje zunaj na dvorišču.

Kmetija je tudi poljedelstvo usmerjena s kolobarjem poljščin za krmo prašičev, žit, oljnic, konopljo. Dovolj velik delež žit v kolobarju vzpostavlja pogoje za mlinarstvo (na kamen), sprotno mletje žit in opravljanje uslug za druge kmetije, predvsem za mletje in luščenje žit. Na lastni kmetiji Igor razvija blagovno znamko BeEko, vodi ogledne svoje kmetije, ponuja degustacije, organizira otroške delavnice na kmetiji. Igorjev cilj je čim bolj razviti skupno prodajo na potrošniku čim bolj dostopen način in obenem dobro poskrbeti za prepoznavnost nove, skupne blagovne znamke.

Strokovna komisija v sestavi Anja Mager, Slavica Gašparič, Jan Mehak, Franci Sterle in predsednica Jožica Vodopivec Rozman je pri kandidatih ocenjevala inovativnost ideje, trajnost projekta, vključenost vidika zaščite okolja, vpliv na lokalno skupnost in podeželsko območje, napoved ekonomskega učinka in tržno usmerjenost kmetije.

Kandidati so se izkazali s svežimi idejami, ki njihovim kmetijam dajejo dobro podlago za nadaljnji razvoj. S svojimi pristopi in prijemi dokazujejo, da so v kmetijstvu številne poslovne priložnosti, le idejo in pogum je treba imeti.

IMK
inovativni mladi
kmet · kmetica

Varnost pri delu v gozdu se izboljšuje

Ključna ugotovitev presoj trajnostnega gospodarjenja z gozdovi pri regijski certifikaciji gozdov PEFC v letu 2019 je, da je delo v gozdu vse bolj varno

Egon Rebec, KGZS
egon.rebec@kgzs.si

Vse več je podjetij, ki se odločajo za certifikacijo sledljivosti izvora lesa PEFC tudi v Sloveniji. Tako posledično tudi na domačem trgu narašča povpraševanje po lesu, ki je pridobljen iz trajnostno gospodarjenih gozdov, certificiranih po sistemu PEFC. V Sloveniji ima certifikat za sledljivost izvora lesa že 66 podjetij, ki se ukvarjajo s prodajo ali predelavo lesa. Samo v letošnjem letu se je certificiralo 16 podjetij. Večina podjetij je za certificiran les pripravljena ponuditi boljšo ceno ali lastnikom gozdov urediti in plačati stroške izdaje potrdila o vključenosti v regijsko certifikacijo gozdov PEFC (RCG PEFC).

V RCG PEFC je vključenih **1196 lastnikov**, ki gospodarijo z **292.722 ha** gozda, kar predstavlja skoraj četrino slovenskih gozdov. Skladno z zahtevami slovenske certifikacijske sheme je Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) v letu 2019 že osmič ocenila trajnostno gospodarjenje z gozdovi (TGG) pri lastnikih, vključenih v RCG PEFC. Vendar je tudi KGZS pod stalno kontrolo, tako je KGZS bila letos deležna sedmega ocenjevanja izvajanja postopkov RCG PEFC s strani certifikacijskega organa.

Prvič je KGZS kot regijski predstavnik za certifikacijo gozdov PEFC v Sloveniji dobila certifikat PEFC za trajnostno gospodarjenje z gozdovi v letu 2013, v lanskem letu pa ji je certifikacijski organ Bureau Veritas izdal nov certifikat z veljavnostjo do leta 2023. Za vzdrževanje certifikata pa mora KGZS vsako leto prestati kontrolno presojo, ki jo izvaja certifikacijski organ.

Letna kontrolna presoja certifikacijskega organa

Kontrolna presoja certifikacijskega organa Bureau Veritas za leto 2019, kako KGZS izvaja postopke regijske certifikacije gozdov PEFC, je potekala od 5. do 28. junija letos. Na sedežu KGZS se je najprej opravilo kontrolno presojo izvajanja ad-

ministrativnih postopkov RCG PEFC, sledil je pregled izbranih gozdnih posesti na terenu ter administrativni pregled preostalih izbranih gozdnih posesti. Pri administrativnem pregledu se trajnostno gospodarjenje z gozdno posestjo oceni samo na podlagi razgovora z revirnim gozdarjem in lastnikom ter vpogledom v razpoložljivo dokumentacijo in javno dostopne podatke. Za certifikacijski organ sta letno presojo izvajala gozdarska strokovnjaka iz Slovenije in Hrvaške. Presoja je zajela 15 gozdnih posesti. Na terenu se je pregledalo 12 gozdnih posesti, od tega dve, ki jih je KGZS že pregledala v prejšnjih letih. Na treh gozdnih posestih sta ocenjevalca certifikacijskega organa ocenjevala predstavnika KGZS, kako izvajata terenski pregled gozdnih posesti. Pri treh gozdnih posestih pa se je še izvedla administrativna kontrola. Ocenjevanja so se izvajala v desetih gozdnogospodarskih območjih. Pri ocenjevanju izvajanja RCG PEFC je certifikacijski organ KGZS izpisal pet manjših neskladnosti, ki so bile vse odpravljene do konca avgusta oziroma pred določenim rokom za njihovo odpravo.

Komplet za primer izlitja olja, s katerim mora biti po Pravilniku o varstvu gozdov opremljen vsak stroj, ki dela v gozdu

Letno ocenjevanje gozdnih posesti s strani regijskega predstavnika

KGZS kot regijski predstavnik za RCG PEFC je v letu 2019 opravila redni pregled trajnostnega gospodarjenja z gozdovi pri 21 na-

ključno izbranih gozdnih posestnikih, ki so vključeni v RCG in niso še bili pregledani v zadnjih petih letih. Ocenjevanje je zajelo 5.923 ha zasebnih gozdov na 747 gozdnih parcelah in 30.695 ha državnih gozdov. Na terenu se je pregledalo 12 gozdnih posesti, pri ostalih devetih smo opravili samo administrativni pregled. Na podlagi informacij, zbranih na ZGS, pri lastniku gozda, podatkov objavljenih na spletnih straneh ali dobljenih pri ogledu gozda se je za posameznega lastnika gozda izpolnilo Zapisnik o skladnosti izvajanja zahtev TGG z določili slovenske sheme za certifikacijo gozdov. Pregledi so potekali od 5. junija do 20. novembra. Neskladnosti s slovensko certifikacijsko shemo PEFC se je ugotovilo pri šestih oziroma manj kot 30 % lastnikov gozdov, izbranih za letošnji pregled. Neskladja so bila odpravljena pri petih gozdnih posestnikih, medtem ko je en gozdni posestnik raje, kot da bi odpravil neskladnosti, izstopil iz RCG PEFC.

Izredno ocenjevanje KGZS

Ob kontrolni presoji, ki jo je izvajal Bureau Veritas, sta predstavnika KGZS hkrati izvajala tudi izredno ocenjevanje gozdnih posesti. Na ta način se je na terenu pregledalo devet goz-

dnih posesti ter eno v okviru administrativnega pregleda. Pri tem se je izpisalo tri ugotovljena neskladja in določilo rok za njihovo odpravo. Vsa neskladja so bila v roku odpravljena.

Pomanjkanje informacij

Letos je bilo skupno pregledanih 33 gozdnih posesti, od tega 30 prvič. Lastniki, ki so bili letos prvič pregledani, v 73 % primerih sami opravijo večino del v svojih gozdovi. V ostalih primerih lastniki za opravljanje večine del v gozdovih najemajo registrirane izvajalce gozdarskih del, za kar imajo vsi sklenjene pogodbe, ali koristijo medsosedske pomoči. Kar pet lastnikov gozdov (23 %), ki sami delajo v gozdu, ima registrirano dopolnilno dejavnost za sečnjo in spravilo lesa, še več lastnikov (32 %) ima opravljeno NPK za sekača ali traktorista. Več kot 53 % prvič ocenjenih lastnikov se je udeležilo vsaj enodnevnega tečaja za varno delo z motorno žago, 23 % pa tudi tečaja za varno traktorsko spravilo lesa.

Tudi letos se je potrdilo, da so lastniki gozdov zelo slabo informirani glede načrtnega gospodarjenja s svojim gozdom, saj pri nastajanju gozdarskih načrtov sodeluje manj kot tretjina, čeprav nekaj več, kot je bilo ugotovljeno pri lanskem presoji. Le malo večji odstotek smo zabeležili glede udeležbe lastnikov gozdov na drugih gozdarskih dogodkih, kar se odraža tudi na slabem poznavanju gozdnogospodarskih značilnosti gozdnih posesti, saj le malo več

Priporočila za izboljšanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi:

1. Za svojo gozdno posest moramo voditi ustrezen sistem potrebne skrbnosti v skladu z Uredbo (EU) št. 995/2010 (odločbe ZGS, dobavnice, evidence sečnje in spravila lesa, evidence prodaje lesa, evidence lastne uporabe lesa, ocena tveganja).
2. Ustrežno zaščitno opremo za delo v gozdu je potrebno dosledno uporabljati skladno z navodili proizvajalca.
3. Vsak stroj v gozdu mora biti opremljen z opremo za primer izlitja olj (eko komplet).
4. Na območjih vodnih virov in povsod, kjer se to zahteva v gozdarskih načrtih, se za mazanje verige motorne žage uporablja biološko razgradljivo olje.
5. Svojo posest moramo stalno pregledovati in takoj začeti s sanacijo, če smo opazili pojav gozdnih škodljivcev (podlubniki) in bolezni.
6. Vsem gozdnim lastnikom se priporoča vpogled v gozdarske načrte za njihovo gozdno posest, večjim lastnikom pa tudi izdelavo posestnega načrta. Nekatere podatke za svojo gozdno posest lahko dobimo na Pregledovalniku podatkov o gozdovih na spletni strani Zavoda za gozdove (<http://prostor.zgs.gov.si/pregledovalnik/>).
7. Lastniki in upravitelji gozdov bi se morali pogosteje udeleževati dogodkov s področja gozdarstva in nadgraditi svoje gozdarsko znanje.
8. Pri najemanju izvajalcev za delo v gozdu je priporočljiva sklenitev ustrezne pisne pogodbe, kar nam lahko zelo prav pride, posebej pri reševanju sporov z izvajalci.

sistema potrebne skrbnosti, ki ga zahteva evropska uredba št. 995/2010, ter shranjevanjem odločb in drugih uradnih dokumentov glede gospodarjenja z gozdom, čeprav smo pri tem zaznali bistven napredek.

Zelo nas veseli, da se vsako leto izboljšuje stanje na področju varnega dela v gozdu. Letos ni bilo pri presoji zaradi tega merila izpisane nobene neskladnosti.

Zaradi naravnih ujm in gradacije smrekovih podlubnikov smo pri ocenjevanju posebno pozornost posvečali izvedbi sanacije po ujmah poškodovanih gozdov. V ocenjevanje je bilo zajetih 19 takih posestev ali 58 % vseh ocenjenih. Zelo nas je razveselilo, da so vsi lastniki poškodovanih gozdov naredili vse, kar jim je bilo za sanacijo gozdov po naravnih ujmah in preprečitev nadaljnje razmnožitve podlubnikov naloženo s strani ZGS.

Ker so vsi lastniki pravočasno odpravili vse ugotovljene pomanjkljivosti, razen enega, ki je takoj po presoji izstopil iz RCG PEFC, ni bilo sprejetih nikakršnih dodatnih ukrepov.

Izdaja potrdil

Promet s certificiranim lesom se stalno povečuje, kar se odraža tudi v stalnem izdajanju potrdil o vključenosti v RCG PEFC. V letošnjem letu je bilo izdanih 59 potrdil novim vstopnikom v RCG in 37 lastnikom gozdov, ki

jim je prejšnje potrdilo poteklo. Od začetka certifikacije PEFC je izdanih že 1.280 potrdil. S potrdilom lastniki dokazujejo, da je bil les z njihove gozdne posesti pridobljen na trajnosten način.

Sprememba površin certificiranih gozdov

V RCG PEFC se je letos vključilo 63 lastnikov gozdov ali 5 % vseh sodelujočih. Površina gozdov, vključenih v RCG PEFC, se je zaradi letošnjih vstopov povečala za 2,2 %. Sedem lastnikov pa je letos izstopilo, kar štirje ob napovedi ocenjevanja s strani certifikacijskega organa ali regijskega predstavnika, dva zaradi prodaje premoženja, eden pa takoj po presoji, ker ni bil pripravljen odpraviti ugotovljene neskladnosti. Zaradi novih vstopov, izstopov, sprememb lastništva in statusa gozdnih parcel moramo stalno posodabljeni baze podatkov o certificiranih gozdovih, kar je zelo zahtevno delo, ker KGZS nima dostopa do podatkov o posameznih gozdnih posestih.

Neskladnosti pri TGG, ki jih je KGZS ugotovila pri pregledih v letu 2019

Vrsta neskladja	Število kršiteljev	Število kršiteljev v %
Stroji za delo lastnikov, ki sami delajo v gozdu, niso opremljeni s kompletom za izlitje olja	7	32
Se ne vodi evidenca poseka, spravila, uporabe in prodaje lesa	1	3
Neurejena dokumentacija – odločb se ne shranjuje	1	3
Na vodovarstvenem območju se za mazanje verige motorne žage ne uporablja biološko razgradljivo olje, kot je predpisano v gozdnogospodarskem načrtu	1	3
SKUPAJ	9	27

Posvet o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji

Kmetije in dopolnilne dejavnosti na kmetiji sestavljajo mozaik butične podobe Slovenije

Andrejka Krt, KGZS
andrejka.krt@kgzs.si

Javna služba kmetijskega svetovanja je ob podpori Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano konec oktobra izvedla že 5. javni posvet Dopolnilne dejavnosti na kmetiji, na katerem je bilo prisotnih več kot 160 slušateljev. Pozdrav in izraz podpore so posvetu namenili ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano **dr. Aleksandra Pivec**, državni sekretar **dr. Jože Podgoršek**, predsednik KGZS **Cvetko Zupančič** in predsednik Strokovnega odbora za dopolnilne dejavnosti pri KGZS **Milan Bizjan**.

Dovoljenja za DDK

Mihael Alič z MKGP je predstavil Analizo stanja dovoljenj za opravljanje dopolnilnih dejavnosti po uskladitvi z Zakonom o kmetijstvu in Uredbah o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji in Analizo dovoljenj za opravljanje DDK, ki se je izvedla v okviru Ciljnega raziskovalnega projekta. Glavni poudarki so na številu novih dovoljenj za izvajanje dopolnilnih dejavnosti in generalnih ugotovitvah, da je nova uredba prinesla pozitivni premik pri urejanju sistema izvajanja dopolnilnih dejavnosti na kmetijah. Predstavil je tudi določene odprte potrebe, ki so jih zaznali na podlagi opravljenih anket med nosilci DDK, med katerimi naj izpostavimo informacijsko-svetovalno področje „info točko“, kjer bi bilo mogoče dobiti navodila in enotno tolmačenje.

V nadaljevanju je Mihael predstavil podpore za naložbe v okviru Programa razvoja podeželja 2014–2020, in sicer **podukrep M6.4** – Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, ki omogoča dodelitev pomoči v obliki povratnih kot tudi nepovratnih sredstev, **podukrep 16.9** – Podpora za diverzifikacijo kmetijskih dejavnosti v dejavnosti v zvezi z zdravstvenim varstvom, socialnim vključevanjem, kmetijstvom, ki ga podpira skupnost, ter izobraževanjem o okolju in hrani, ki omogoča dodelitev pomoči v obliki nepovratnih sredstev, in **podukrep 4.2** – Podpora za naložbe v predelavo, trženje oziroma razvoj kmetijskih proizvodov, ki omogoča dodelitev pomoči v obliki nepovratnih sredstev.

Pomen in razvoj DDK

Andrejka Krt s KGZS je predstavila vlogo in pomen razvoja do-

polnilnih dejavnosti na kmetiji. Podala je oceno razvojnih možnosti, ki so jo izdelali koordinatorji za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti v okviru javne službe kmetijskega svetovanja, ter izražene potrebe nosilcev dopolnilnih dejavnosti na kmetiji. Ugotovitve razumevanja vloge DDK je v percepciji med kmeti in potrošniki enaka, razlikuje pa se pri regulatornih sistemih.

Nadalje je navedla in obrazložila potrebe, ki jih pri svojem delu izražajo kmetje, in sicer želijo, da bi bile dovoljene enostavne predelave v okviru primarne kmetijske dejavnosti; da se uvede pavšalna obdavčitev za DDK, ki uporablja zgolj lastno surovino; naj se uredi obstoječe načine izvajanja dopolnilne dejavnosti na kmetiji osnovno vezanih po skupinah, največ težav pa imajo pri vzreji in predelavi vodnih organizmov. Prav tako kmetje želijo večjo prepoznavnost slovenskih kmečkih proizvodov v javnosti; lažje pridobivanje znanj in veščin o novih tehnologijah, enotno razumevanje in podajanje določb posameznih predpisov, predvsem pa, da bi se javnost zavedla pomena in vrednosti dopolnilnih dejavnosti na kmetiji.

Poudarila je tudi, da se družba preveč ukvarja z opredelitvijo pojma kmetija in statusnopravne oblike dopolnilne dejavnosti na kmetiji, z velikimi birokratskimi in administrativnimi bremenami in da smo kot država nizko samooskrbni. Več pozornosti bi morali nameniti iskanju rešitev v pripoznanju in priznanju posebne vloge, ki jo kmetije in kmetje v družbi imajo in nosijo. Kmetije in dopolnilne dejavnosti na kmetiji sestavljajo mozaik butične podobe Slovenije in pri tem se moramo zavedati, da jih nikoli ne moremo umeščati v sisteme velikih ekonomij obsega in da ima butična ponudba vedno visoko vrednost.

Najpogostejše nepravilnosti

Mag. Andreja But s IRSKGLR je predstavila najpogostejše nepravilnosti pri nadzoru opravljanja dopolnilnih dejavnosti. Med drugim je omenila, da na vidnem mestu ponudbe ni označeno poreklo surovin (lastna kmetija, druga kmetija), da nosilci ne vodijo evidenc o lastnih količinah predelanih surovin ali drugih dokazil, ki vse-

bujejo podatke o količinah in poreklu surovin, ki jih je treba hraniti deset let od poslovnega dogodka, ter da nosilci ne zagotavljajo zadostnega deleža lastnih surovin.

Podala je tudi več primerov izvajanja nadzora, ugotovitev nepravilnosti in ukrepov, ki so v pristojnosti inšpektorata.

Novosti v zakonodaji

Mag. Nadja Škrk z UVHHR je predstavila zakonodajo na področju varnosti in kakovosti živil, registracije živilske dejavnosti, izpolnjevanja splošnih higienskih programov, zagotavljanja varnosti živil, sledljivosti in označevanja.

Živilska dejavnost predelave/priprave živil v okviru DDK se vrši v okviru kmetijskega gospodarstva na kmetiji. Pomembno je, da se zagotovi ločenost dejavnosti od zasebne uporabe, zadosten obseg spremljajočih higienskih programov (sanitarno tehnična izvedba obrata/prostora, oskrba s pitno vodo) in izpeljejo postopki za obvladovanje škodljivih organizmov. Prav tako je pomembno, da je zagotovljena osebna higiena in zdravstveno stanje zaposlenih z upoštevanjem osnovnih načel osebne higiene (delovna obleka, umivanje rok, z živila rokujejo le zdravi zaposleni), da so izvedeni postopki čiščenja in dezinfekcije – plan čiščenja (kaj, kdaj, s čim, kdo), da imajo opremo, pripomočke in delovne površine iz materialov, ki omogočajo učinkovito čiščenje/po potrebi razkuževanje. Pri tem je treba paziti na ustrezno usposobljenost zaposlenih in odpadke.

Pomembno je predvsem zagotavljanje varnosti živil, da je varno oziroma neškodljivo za zdravje in ustrezno za prehrano ljudi (različno za določene skupine, ki so zdravstveno preobčutljivi – celiakija, alergija ...). Nadalje je opredelila, kaj so obrtno proizvedena živila. To so živila, ki jih v okviru svoje živilske dejavnosti dajejo na trg posamezniki, posamezniki, ki samostojno opravljajo dejavnost, ali mikro družbe v skladu s predpisom, ki ureja gospodarske družbe, katerih povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega deset. Za njih velja izjema glede navajanja hranilne vrednosti (Priloga V, Uredbe 1169/2011), saj jim ni treba navajati hranilne vrednosti.

Pravnoorganizacijski status DDK

Mag. Neva Žibrik z MF je predstavila slovenski pravni sistem, ki pravno sposobnost (in s tem tudi davčno subjektiviteto) podeljuje zgolj fizičnim in zakonsko določenim statusnim oblikam pravnih oseb. V nadaljevanju je opredelila **pravnoorganizacijski status dopolnilnih dejavnosti na kmetiji**: »Iz Zakona o kmetijstvu zveni želja, da se dopolnilne dejavnosti uredi kot posebne s kmetijstvom in gozdarstvom povezane dejavnosti, in želja, da se jih statusno ne ena-

č s podjetnikom in bolj poveže s subjektom kmetije. Ureditev se izrecno distancira od ureditve za podjetnika po ZGD-1, hkrati pa ureditev statusa dopolnilne dejavnosti, razen z določbo, da jo izvaja posameznik, v ničemer ne ureja. Tako se v praksi porajajo številna vprašanja, kakšne so obveznosti nosilcev dopolnilnih dejavnosti (vođenje evidenc, izkazovanje poslovanje itd.), kako urejati pravice in obveznosti nosilcev dopolnilnih dejavnosti in kako proti njim varovati tretje osebe. Posledično se dopolnilne dejavnosti in njihovi nosilci (podobno kot kmetija, ki prav tako nima urejene statusno organizacijske oblike) v vsakem predpisu urejajo drugače.

Obdavčitev kmetijske dejavnosti

Branka Nagode s FURSa je predstavila davčno obravnavo dohodka iz kmetijske dejavnosti, ki so dohodek iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti, dohodek iz druge kmetijske dejavnosti in dohodek iz dopolnilne dejavnosti na kmetiji.

Davek na dodano vrednost

Ida Volavšek s FURSa je predstavila določbe Zakona o davku na dodano vrednost in identifikacijo za namene DDV z vidika dopolnilne dejavnosti na kmetiji.

Davčni zavezanec je vsaka oseba, ki kjerkoli neodvisno opravlja katerokoli ekonomsko dejavnost, ne glede na namen ali rezultat opravljanja dejavnosti. V zvezi z identifikacijo za namene DDV je

treba upoštevati tudi določbo desetega odstavka 94. člena Zakona o davku na dodano vrednost, po kateri se pri fizični osebi v obdavčljivi promet vsteva obdavčljivi promet, ki ga fizična oseba dosega iz naslova opravljanja vseh neodvisnih gospodarskih dejavnosti (kot samostojni podjetnik, zasebnik oziroma fizična oseba).

Več informacij glede identifikacije za namene DDV je na voljo na spletni strani Finančne uprave Republike Slovenije.

Oblike oskrbe v Sloveniji

Mag. Kobal Tomc z IRSSV – Inštituta Republike Slovenije za socialno varstvo je predstavila oblike oskrbe v Sloveniji, in sicer formalne in neformalne, ki se lahko izvajajo kot institucionalne, dnevne ali skupnostne. Oskrbe zajemajo storitve, programe, javna pooblastila in socialne transferje.

Predstavila je tudi nekatere izsledke raziskav in izkušenj skupnosti in izvajanja lastnih programov na kmetijah.

Odpadne vode na kmetiji

Mag. Nataša Vodopivec z MOPA je predstavila zakonodajo in obveznosti glede odpadnih voda, ki jih morajo izpolnjevati tudi kmetije. **Odpadna voda** je voda, ki se po uporabi ali kot posledica padavin onesnažena odvaja v javno kanalizacijo ali vode. Odpadna voda je lahko komunalna ali industrijska ali padavinska odpadna voda. **Komunalna** odpadna voda na-

staja v bivalnem okolju gospodinjstev zaradi rabe vode v sanitarnih prostorih, pri kuhanju, pranju in drugih gospodinjstevskih opravilih ali odpadna voda, ki nastaja v objektih v javni rabi ali pri drugih dejavnostih, če je po nastanku in sestavi podobna vodi po uporabi v gospodinjstvu.

Industrijska odpadna voda nastaja v industriji, obrtni ali obrti podobni ali drugi gospodarski dejavnosti in po nastanku ni podobna komunalni odpadni vodi.

Zdravstvena inšpekcija na kmetiji

Barbara Kocjan z ZIRS – zdravstveni inšpektorat RS je podala celoten pregled možnosti, kjer se lahko kmet oziroma nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji sooča z zahtevami v pristojnosti zdravstvenega inšpektorata. To so:

- minimalno sanitarno-zdravstveni pogoji,
- higienska ustreznost kopalnih vod in minimalni sanitarno-zdravstveni pogoji na kopališčih,
- zdravstvena ustreznost pitne vode, objekti in naprave za javno preskrbo s pitno vodo,
- kozmetični proizvodi,
- igrače,
- materiali in izdelki, namenjeni za stik z živali,
- varnost živil in hrane – prehranska dopolnila in živila za posebne skupine,
- omejevanje porabe alkohola,
- omejevanje uporabe tobakov in povezanih izdelkov.

Več o posvetu lahko preberete na spletni strani zbornice:

<https://www.kgzs.si/novica/gradiva-s-posveta-o-dopolnilnih-dejavnostih-2019-10-25>

VESELE PRAZNIKE!

Srečno 2020

Z UGODNO PONUDBO TRAKTORJEV IN PRIKLJUČKOV IZ ZALOGE

Vsem strankam, prijateljem in poslovnim partnerjem želimo vesel Božič in srečno novo leto.

ITRO, d.o.o., PE Štore
Železarska c. 3, 3220 Štore

Tel. (03) 780 57 12 (14, 15)
www.newholland.si

AVTOCENTER Ormož, tel: (02) 741 64 11 • KMETIJSKI CENTER LAH, Komenda, tel: (01) 834 10 22
JAKŠE SAMO s.p., Šentjemej, tel: (041) 745 832 • KOVAČ ROBERT, s.p., Murska Sobota, tel: (041) 756 152
PATRIKS, d.o.o., Dobrovo v Brdih, tel: (05) 330 87 40 • INO d.o.o., Brežice, tel: (07) 455 96 97

NEW HOLLAND AGRICULTURE

Skupaj za napredek slovenskega kmetijstva in podeželja

V organizaciji Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) je v Laškem konec novembra potekal 34. tradicionalni posvet javne službe kmetijskega svetovanja. Beseda je tekla o skupni kmetijski politiki, lastni pridelavi hrane, pomenu svetovanja, inovacijah za razvoj kmetijstva in vlogi svetovanja pri tem, prenosu znanja ter vključevanju ostalih politik države, ki lahko pripomorejo k razvoju kmetijstva in podeželja.

Tatjana Vrbošek, KGZS,
tatjana.vrbosek@kgzs.si

Rdeča nit posveta so bile aktualne vsebine resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po letu 2021«. Na posvetu so s svojimi predstavami sodelovali številni visoki gostje s Slovenije in tujine. Z besedami: »Kmetijski svetovalci smo pomemben del kmetijskega sistema prenosa znanja in inovacij ter s svojim znanjem spreminjamo in razvijamo kmetijstvo.« je dvodnevni posvet začel vodja javne službe kmetijskega svetovanja pri KGZS **Anton Jagodic** ter poudaril vlogo kmetijskih svetovalcev pri razvoju slovenskega kmetijstva. Ob tem je izpostavil pomen mednarodnega povezovanja prek evropskih združenj in stalnega izobraževanja ter povezav z različnimi ustanovami. »Kakovostno smo izvedli vse potrebno do kmetov in naročil države, od leta 2018 imamo tudi zakonsko podlago za naše delo, a vendar še nismo dosegli finančne stabilnosti,« je še dodal Jagodic.

Kmetijstvu tisto, kar mu pripada

Da bo kmet eden najbolj cenjenih poklicev 21. stoletja, je prepričan predsednik odbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v državnem zboru **Franc Breznik**, ki si dela državnega zbora brez sodelovanja KGZS in kmetijskih svetovalcev težko predstavlja. »Pred nami je čas, ko lahko kmetijstvo vrnemo na mesto, ki si ga zasluži. Prav kmetijska politika lahko prispeva, da Slovenijo decentraliziramo,« je povedal.

»Prihodnost prinaša kar nekaj sprememb. Vesel sem prihoda mladih sodelavcev in se veselim sprememb pri načinu svetovanja. Digitalizacija družbe je in bo spremenila tudi način kmetijskega svetovanja ter življenja na kmetiji. Vse bolj pomembno postaja svetovanje pri duševnem stanju kmetov. V kmetijstvu je namreč največji delež samomorov, na kmetiji pa se skriva vrsta možnosti, da zapadeš v težave,« je v svojem govoru povedal predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije **Cvetko Zupančič**. Izpostavil je pomen kmetijskih svetovalcev pri iskanju novih priložnosti in ustvarjanju delovnih mest na kmetiji. Prav tako je izrazil skrb nad pogosto nerealnimi zahtevami kmetijskih ukre-

pov ter kot primer navedel področje divjadi in zveri. In izrazil razumevanja zapletene situacije kmetijskih svetovalcev, ki morajo zagovarjati ukrepe, ki ne prinašajo rešitev. Poudaril je še pomen oblikovanja politike na način, da bo skladna z zahtevami Evropske unije in hkrati sprejemljiva, izvedljiva, predvsem pa bo kmetom prinašala rezultate. Zupančič je izpostavil še pomen preventivnih ukrepov za preprečevanje širjenja afriške prašičje kuge na območje Slovenije ter ukrepe za preprečevanje širjenja bolezni modrikastega jezika pri govedu in drobnici.

Evropsko mnenje

Kot predstavica Evropske komisije je sodelovala **Inge Van Oost** z oddelka raziskav in inovacij. Poudarila je pomen sodelovanja med kmetijskimi svetovalci in kmeti, pomen prenosa znanja na kmetije ter pomen inovativnosti pri podajanju znanja. Izpostavila je uspešno delo EIP operativnih skupin pri iskanju inovativnih rešitev, ki so predstavljene v pravkar izdani brošuri Evropske komisije. Za ta namen se bodo v novem finančnem obdobju sredstva podvojila. »To kaže na pomen in uspešnost meddržavnega povezovanja in skupnega iskanja rešitev v kmetijstvu,« je povedala Van Oostova. Pri tem je pohvalila aktivnost Slovenije, ki je kot prva na Evropsko komisijo prijavila meddržavni projekt, ter poudarila, da se uspešnost projektov pogosto povezuje z mednarodnimi povezavami, sodelovanjem različnih izobrazbenih profilov ter poljudnimi načini prenosa znanja v prakso.

In vladno ...

Ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano **dr. Aleksandra Pivec** je ob začetku posveta poudarila pomen kmeta kot skrbnika slovenskega podeželja in pridelovalca hrane ter njegovega vpliva na varno, dostopno in kakovostno hrano. Ob tem je pomembno kreiranje takšne kmetijske politike, ki omogoča ne samo preživetje, temveč tudi razvoj slovenskega kmetijstva. Širina vprašanj zahteva iskanje sinergij in celostni pristop na področju vseh politik. V svojem uvodnem nagovoru je ministrica pohvalila dosedanje sodelovanje Kmetijsko

Vsako leto posvet JSKS pritegne pozornost pomembnih gostov iz Slovenije in tujine.

gozdarske zbornice Slovenije in ministrstva pod njenim vodstvom ter pohvalila dobro delujoč sistem javne službe kmetijskega svetovanja pri KGZS in njen pomen pri prenosu znanja na kmetije.

Na posvetu je s predstavitvijo nekaterih ukrepov Skupne kmetijske politike s področja kmetijstva in gozdarstva ter pomen inovacij za razvoj kmetijstva sodeloval še državni sekretar **dr. Jože Podgoršek**, ki je med drugim izpostavil vsebine s področja globalnih izzivov in možnih rešitev, kako proizvesti več z manj, poudaril pomen lokalne hrane ter izpostavil nujnost zmanjšanja odpadne hrane.

Se s kmetovanjem lahko zasluži?

Zanimiv razrez kmetijstva glede na obseg kmetije in možnosti zaslužka je predstavil direktor KGZS **Branko Ravnik**. Pri tem je poudaril pomen ureditve dohodkovnega položaja na kmetijah in izpostavil drugačnost pogojev za kmetovanje od povprečja Evropske unije. Tako po pridelovalnih razmerah, starostni strukturi ter ostalih dejavnikih. Kmetije je razdelil v tri skupine: kmetije s potencialno ustreznim dohodkom, kmetije priložnosti ter premajhne kmetije. V prvi skupini naj bi bilo le 7 % kmetij. Ravnik je predstavil možnosti različne obravnave posameznih skupin in izpostavil pomen ohranjanja zadnjih dveh skupin. Predvsem zadnje, ki ne prinaša dohodka, je pa izjemnega pomena za ohranjanje poseljene in obdelane krajine. Prav pri tej skupini ima javna služba kmetijskega svetovanja precej malo možnosti. Gre pa za ključni segment, česar se mora zavedati politika. Tako kmetijska kot vse ostale. »Za ohranjanje kulturne krajine je ta segment ključen. Kmet je ključen za ohranjanje kulturne krajine in uravnavanje divjih zveri. Kaj se bo zgodilo, če se zveri razpršijo po celotnem območju Slovenije? Lahko govori-

mo o katastrofi na podeželju, če se nam ta struktura kmetij začne umikati.«

Ekonomsko stanje kar dobro

Ekonomsko stanje v kmetijstvu v Sloveniji je po predstavitvi dr. Tanje Travnikar s Kmetijskega inštituta Slovenije kar dobro. Stopnja samooskrbe je najvišja pri živinorejskih proizvodih, kot so mleko, perutninsko in goveje meso. Bistveno nižja je pri prašičjem mesu. Med rastlinskimi proizvodi je samooskrba najnižja pri sadju in zelenjavi, kjer znaša le 40 %. Na ekonomski izračun vpliva obseg pridelave, nihanje cen in proračunske podpore. V letu 2019 bo ekonomski rezultat zaradi različnih dejavnikov nekoliko nižji, predvsem zaradi primerjave z letom 2018, ki je bilo najbolj ugodno. Glede na daljše časovno obdobje je ekonomski izračun na ravni leta 2014 in 2016. Kmetijski inštitut Slovenije bo konec meseca izdal

uradno oceno stanja v kmetijstvu za leto 2019, je še povedala Travnikarjeva.

Spodbude za podjetništvo

Z željo, da tudi v Sloveniji dobimo mednarodno uspešen start-up s področja kmetijstva, je priložnosti za podjetništvo na kmetijah predstavil **Jakob Gajšek** z Ljubljanskega univerzitetnega inkubatorja. Slovenija z vzpostavitvijo inkubatorjev bodočim podjetnikom brezplačno pomaga pri pridobitvi sredstev ter nudi strokovno podporo. Tako na območju Slovenije trenutno deluje 21 inkubatorjev, ki med drugim pokrivajo področja hrane, klimatskih sprememb, mobilnosti in digitalizacije. Tudi Ljubljanski univerzitetni inkubator nudi podporo podjetništvu in novim poslovnim idejam. Pri tem Gajšek poudarja, da ni nujno, da je ideja povezana z univerzo. »Inkubatorji pomagajo vsem in so prilagojeni svojemu okolju,

je pa pri oceni in prepoznavanju možnosti za uspeh poleg dobre ideje pomembna predvsem dobra ekipa posameznikov z voljo po delu in učenju.«

Predstavil je še nacionalni sistem SPOT (Slovenska poslovna točka), ki poslovnim subjektom, podjetnikom in potencialnim podjetnikom nudi izboljšane elektronske storitve, storitve podjetniškega svetovanja, informiranja in podjetniškega usposabljanja ter obogaten nabor storitev s področja internacionalizacije in tujih investicij. Vse storitve so brezplačne.

Evropska gastronomska regija 2021

Slovenija postaja vedno bolj prepoznavna destinacija tudi po vrhunski lokalni ponudbi hrane in vin. Tako je uspela pridobiti naziv Evropska gastronomska regija 2021. Vizijo Slovenije je predstavil **Marjan Cukrov** z Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Kot glavne prednosti slovenske gastronomije vidi raznolikost pokrajine, srčnost ljudi ter bogato tradicijo. Veliko priložnosti se odpira pridelavi hrane na ekološki in biodinamičen način, ki je pozitivna v smislu varovanja okolja, zdravlja ljudi ter promocije regije kot sonaravne tako v evropskem kot v svetovnem merilu. V ta namen bila na MKGP ustanovljena delovna skupina, v kateri sodelujeta tudi Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije in Združenje turističnih kmetij Slovenije. Cukrov je poudaril pomembno vlogo kmetijskih svetovalcev v smislu povezovanja in iskanja priložnosti za sodelovanje kmetij z lokalnimi gostinci ter javnimi zavodi ter nasploh predstaviti priložnosti, ki izhajajo iz dolgoročnega partnerstva neposrednih pridelovalcev hrane s HORECA sistemom. Prav tako bo dobrodošla pomoč JSKS pri prilagoditvi pri-

Izvedbo delavnic so pripravili: **Darja Pipan, Andrejka Krt, Olga Oblak, Jože Očko, Igor Hrovatič in Tomaž Močnik**. Celotna poročila z delavnic so objavljena na spletni strani KGZS. Povzetek na osnovi besedil pripravljavcev delavnic ter zaključkov za objavo je pripravil **Anton Jagodic**.

delave ter pridobiti ustreznih certifikatov na kmetijah.

Izzivi in odzivi na aktualne teme v kmetijskem svetovanju

Na posvetu smo izvedli delavnice iz aktualnih vsebin, ki so bile skrbno izbrane s področij, ki jih javna služba kmetijskega svetovanja (JSKS) razvija in želi prilagoditi svoje delo razmeram in možnostim ter potrebam kmetov določenega področja.

Podjetnost – kako svetovati za nove poslovne priložnosti

Podjetništvo je proces, v katerem se ustvari nekaj novega, s ciljem čim večje možne razlike med vrednostjo sredstev, ki jih podjetniki v procesu uporabijo (inputi) in vrednostjo izdelkov in storitev, ki jih proizvedejo (outputi), pri čemer prevzemajo tveganja in »nagrade«. V Sloveniji je s strani kmetov vedno bolj izražena želja, da pridobijo podjetniška znanja, ki jim bodo omogočila ne samo preživetje, ampak dala možnost dolgoročnega razvoja in uspešnega poslovanja. Kmetijski svetovalci smo pred izzivom, na kakšen način jim svetovati, da bi kmetje znali poiskati podjetniške ideje in ustvariti ter izkoristiti poslovne priložnosti, da bi bila tveganja čim manjša, »nagrade« pa čim večje. Med zaključki delavnic so sodelujoči izpostavili, da mora imeti dober svetovalec afiniteto do podjetništva in da mora biti strokovno prepričljiv. Svetovalec za svetovanje potrebuje tudi orodja (kot npr. orodje za interaktivni strateški menedžment). Trženje je/mora biti del tehnološkega svetovanja, potrebno je raziskati, kje tržiti, kakšna je konkurenca in kako je možno izboljšati proizvod v smeri, da ga bodo kupci izbrali za nakup. Predlagali so tudi, da bi v JSKS imeli v bodoče specialiste za podjetništvo. EU nepovratna sredstva iz Programa razvoja podeželja lahko pozitivno vplivajo na podjetniško razmišljanje, saj spodbujajo kreiranje idej za racionalno porabo sredstev. Razpisi tudi spodbujajo več povezovanja (npr. kolektivne naložbe, okrepi sodelovanja ...) in spodbujajo kreiranje različnih teamov. Strinjali so se tudi, da se na ta način izvedejo tudi investicije, ki bi se težko izvedle, če spodbud ne bi bilo.

Svetovalec po potrebah kmetov

Svetovalec v očeh kmetov mora znati odgovoriti na vsa vprašanja, ki ga tarejo in se dotikajo kmetovanja v najširšem pomenu besede in včasih tudi osebnega življenja. Seznanjen mora biti z vsemi novostmi. Kmetje so zelo razlikujejo po starosti, stopnji izobrazbe, velikosti kmetijskega gospodarstva, s katerim upravljajo, opremljenosti kmetije, pogojih kmetovanja, v katerih delajo ..., in so temu primerno različno zahtevni. To predstavlja velik izziv vsem kmetijskim svetovalcem,

zato smo na delavnici oblikovali določene zaključke: pristopi do manj zahtevnih kmetov za svetovanje so spodbujanje motivacije za kmetovanje s prikazom dobrih praks, zmanjšanje birokratskih postopkov, prilagoditev delovnega časa JSKS ter spodbujati povezovanje in interesno združevanje teh kmetov. Koraki za uspešnejše in učinkovitejše svetovanje pa so šli pretežno v dveh smereh, in sicer vzpostavitev osebnih stikov ob zbirnih vlogah, kjer bi pridobili seveda ob njihovem soglasju vse potrebne kontakte za potrebe svetovalnega dela, ter pripravila protokola za svetovanje manj zahtevnim kmetom, ki naj bi zajemal enotni pristop za delo z njimi.

Pri svetovanju bolj zahtevnim kmetov so prisotni poudarili, da svetovalci potrebujejo več novih znanj za uspešno svetovanje predvsem s področja digitalizacije, ekonomike, trženja in podjetništva. Koraki za uspešnejše in učinkovitejše svetovanje so: vzpostavitev osebnega kontakta z nosilcem oz. gospodarjem kmetije, ogledi dobrih praks doma in v tujini, prenos inovacij na kmetijo in potem širjenje teh znanj na ostale kmetije, izmenjava specialističnih znanj med zavodi, delo s skupinami bolj zahtevnih kmetov na način panožnih krožkov (spremljanje fizičnih in ekonomskih kazalnikov).

Inovacije in digitalizacija kmetijstva JSKS

Digitalizaciji v kmetijstvu se ne more izogniti niti JSKS, ki tudi na tem področju krepi aktivnosti. Tako smo začeli z aktivnostmi, kot so webinarji, ter oddali prijavo na javni razpis PRP 2014–2020 16.2. – Podpora za pilotne projekte ter za razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij s projektom I-svetovanje. Na delavnici smo prišli do zaključkov, da bo digitalizacija v kmetijskem svetovanju zmanjšala stroške, prihranila čas in povečala konkurenčnost službe predvsem na področjih, ki so bila še do nedavnega domena svetovalne službe, sedaj pa na teh področjih delujejo tudi druge inštitucije. Z uvedbo digitalizacije lahko dosežemo več strank hkrati in od njih dobimo tudi povratne informacije. Poleg tega nam digitalizacija omogoča istočasno sodelovanje med večjim številom uporabnikov. Digitalizacija bo okrepila razvoj svetovanja. Kmetje potrebujejo nasvete pravočasno na jasn in preprost način. Na ta način lahko poenostavimo postopke in evalvacijo učinkovitosti. Digitalizacija prinaša obvladovanje novih potreb predvsem mladih kmetov, lažje pa se bomo prilagodili tudi novim profilom skupin kmetov. Prenos znanja bo bistveno hitrejše tudi na mednarodni ravni s strokovnjaki iz drugih držav.

Vprašanja oziroma zadržki, ki se pojavljajo ob uvedbi digitalizacije, so predvsem strah pred uporabo digitalnih tehnologij in varnostjo digitalnih podatkov. Vprašljiva je tudi digitalna pismenost oz. nepis-

nost, zaradi starostne strukture tako svetovanje kot tudi uporabnikov. In prav zaradi tega je toliko bolj pomembno, da bomo digitalizacijo uvajali postopoma, korak za korakom. Neposredno osebno svetovanje

Tudi drugi dan posveta je bilo zanimanje zelo veliko.

bo še vedno ostalo del svetovalne službe ob vzporednem uvajanju novih metod svetovanja, kot so farminarji, webinarji. Te metode omogočajo tudi učinkovito evalvacijo, teste znanja in hitro uvajanje novih vsebin.

Mladi kmetje in pristopi v svetovanju

Na kmetijah se dogaja generacijska prenova, mladi izobraženi gospodarji nenehno iščejo nova znanja. Med zaključki delavnic navajamo, da je pri delu z mladimi kmeti zlasti pomemben njihov interes in ne le interes staršev. Da bi bilo svetovanje uspešno, mora obstajati obojestranski interes (svetovalec – mladi kmet). Načini svetovanja morajo biti prilagojeni mladim kmetom; biti morajo interaktivni, v obliki krožkov, praktičnih prikazov. Z digitalizacijo sta odzivnost in reševanje problemov hitrejša. Pri povezovanju in pri izmenjavi izkušenj s tujino si lahko pomagamo z orodji, ki nam jih ponuja digitalizacija – pogovori preko komunikacijskega orodja Skype, snemanje prispevkov za aktualne strokovne nasvete in njihova objava na spletu, obveščanje kmetov prek socialnih omrežij (npr. Facebook). Vendar pa je uporaba teh orodij nekoliko težja za svetovanje, saj je potreben čas za oblikovanje in objavo nasvetov. Predlagali smo panožni krožek kot način svetovanja. Tudi tu se lahko pojavijo težave predvsem zaradi premalo interesa s strani kmetov, ki v tem ne vidijo priložnosti za znanje, nekateri kmetje pa zaradi pomanjkanja samozavesti ne izrazijo svojih izkušenj in mnenj, prav tako pa ni zanebrljiva tudi preobremenjenost svetovalcev. Za usposobitev svetovalcev za delo z mladimi smo predlagali ogled dobrih praks doma in v tujini ter prenos le-tih do mladih. Potrebno bi bilo pridobiti znanje iz psihologije medsebojnih odnosov na kmetiji ter znanje o tem, kako privabiti mlade kmete k sodelovanju. Potrebno bi bilo odpiranje novih delovnih mest ter specializacija svetovalcev. Predlagali smo tudi izmenjavo specialistov med zavodi za občasno izvedbo izobraževanja. Potrebna bi bila

izvedba inovativnih poskusov s strani mladih kmetov (vsebinska na pobudo kmeta). Mladi kmet se mora zavedati, da s prevzemom kmetije prevzame tudi odgovornost – svetovalec pa mu mora biti pri tem v oporo.

bogata v ohranjanju tradicije in posebnosti v kulinariki in običajih. Vse te posebnosti imajo ključno vlogo tudi pri zagotavljanju boljše rabe proizvodnih zmogljivosti, delovnih moči in pridobivanju primerne do-

način jo udeležiti in ohraniti, kaj kmetje in javna služba kmetijskega svetovanja potrebujejo, kaj od tega in na kakšen način lahko zagotovimo, kaj je smiselno pričakovati in kaj umno regulirati, kje začiti in kje so poti k večji in boljši oziroma učinkovitejši rabi in ne izrabi še neizkoriščenega potenciala slovenskega podeželja ...

Predstavimo si lastne izzive, cilje in namene ter jih skupno oblikujemo v korake prijaznemu poslovnemu okolju za razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetiji.

V zaključkih delavnic smo ugotovili, da potrebujemo skupno stičišče vseh nosilcev dopolnilnih dejavnosti na kmetiji. Potreben bo razvoj dobrot slovenskih kmetij v smeri enotne blagovne znamke. Pri podajanju informacij kmetom s strani različnih deležnikov na ravni države prihaja do neskladij in zato potrebujemo enoten informacijski sistem za pravilnost podanih informacij, da ne prihaja do prekrškov in s tem kaznovan kmetov. Zahtevnejše informacije je kmetu potrebno podati razumljivo, za kar se potrebuje veliko specialističnih znanj. Svetovanje za dopolnilne dejavnosti na kmetijah je zahtevno in z razvojem različnih dejavnosti se število vprašanj širi.

Ugotovili smo, da mladi kmet lažje sodeluje z mlajšimi svetovalci, na pobudo mladega kmeta pa je lahko svetovalec prisoten pri izvajanju aktivnosti.

Dopolnilne dejavnosti na kmetiji

Slovenija je v tem skupnem evropskem prostoru prepoznana po svoji raznolikosti in pestrosti v geografskem, kulturnem in kmetijsko-pridelovalnem področju. Na ozemlju mlajhnem prostoru je zelo

hodka na kmetiji. Med različnimi možnimi kombinacijami za doseg slednjega so prav gotovo dopolnilne dejavnosti na kmetiji tiste, ki so najbolj optimalne.

Zgodovinsko gledano je to dejavnost, ki se v večjem ali manjšem obsegu izvaja nepretrgoma. Percepcija DDK je med potrošniki in kmeti dokaj usklajena, razlikuje pa se z regulatorji sistema. DDK so gradniki mozaika slovenske butičnosti in njihova vloga je mnogo večja od trenutno dejanske pri-

Ekološko kmetijstvo ni investicija, temveč način življenja

Na Razgledu z Vrha, turistični dejavnosti ekološke kmetije pri Plahutnik na Korenovem pri Lukovici, je potekala predstavitev imenitno spisanega in urejenega zbornika Združenja ekoloških kmetov – zdravo življenje (ZEKŽŽ), ki obeležuje 20 let delovanja. Gre za dvajset let organizirane ekološke zavesti ter dela kmetij ob strokovni podpori in dobrem sodelovanju z javno službo kmetijskega svetovanja pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije.

»Znanja o ekološkem kmetovanju je bilo pred dvajsetimi leti pri nas zelo malo, zato je bilo povezovanje v združenju ekoloških kmetov še toliko bolj dragoceno,« meni predsednik KGZS Cvetko Zupančič in še: »Danes je marsikaj drugače, saj KGZS v okviru Javne službe kmetijskega svetovanja namenja veliko pozornost ekološkemu kmetovanju.«

»Vesel in ponosen sem, da je ideja za ustanovitev združenja zrasla med našimi svetovalci,« je poudaril direktor KGZS – Zavoda Ljubljana Jože Benec. »Sodobno ekološko kmetovanje kombinira stoletne izkušnje naših prednikov z novimi izsledki in uporabo novih tehnologij. Pomembno vlogo pri animaciji potencialnih pridelovalcev, njihovem osveščanju in uvajanju novih tehnologij imajo tudi strokovne službe.«

»Za nami je 20 let skupnega dela, druženja in spoznavanja ekološkega kmetijstva v Sloveniji in tujini ter odličnega sodelovanja s kmetijsko svetovalno službo pri KGZS – Zavodu Ljubljana. Z zbornikom želimo predstaviti naše dosedanje delo, ekološke kmetije, usmeritve za izboljšanje dela ekoloških kmetij ter vključevanje novih kmetij v ekološko kmetovanje,« je povedal predsednik ZEKŽŽ Janez Očepek. Med ključne izzive je navedel trženje ekološke hrane, predvsem pa manjka organiziranega trženja ekološkega mesa, izobraževanja glede agrotehnik pridelave ter izboljšanja pogojev kmetovanja.

V to, da je v ekološkem kmetovanju prihodnost, je prepričan vodja kmetijske svetovalne službe pri KGZS Zavodu Ljubljana Tomaž Močnik. Poudarja, da nastanejo pri preusmeritvi na ekološko obliko kmetovanja največji stroški. »Pri ekoloških kmetijah prevladuje navdušenje, drugačen odnos do narave in velika zagnanost. Ekološko kmetijstvo postaja gospodarska panoga z namenom oskrbeti trg s paleto najrazličnejših produktov. Povpraševanje potrošnikov po ekoloških pridelkih se povečuje, vendar predvsem na področju pridelave žit, vrtnin in sadja ter različnih mlečnih in mlekviskih izdelkov. Javna služba kmetijskega svetovanja bo še naprej delala na razvoju tehnologij ter nudila vso strokovno pomoč pri delovanju Združenja ekoloških kmetov Zdravo življenje.«

Tatjana Vrbošek, KGZS

Kako do manj odpornih bakterij

Prekomerna, neustrezna ali neprimerna uporaba antibiotikov je ocenjena kot pomemben vzrok za pojavljanje odpornosti pri bakterijah in za širjenje odpornih bakterij.

dr. Anton Svetlin, Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin

Odpornost mikrobov proti protimikrobnim zdravilom (Antimicrobial Resistance – AMR), kot so antibiotiki, je resna nevarnost za zdravje ljudi, dobrobit in zdravje živali, kakor tudi za prehransko varnost po vsem svetu.

Ocenjuje se (EARS-Net podatki), da naj bi v Evropi (države EU in EGP) zabeležili na leto okoli 670.000 okužb z odpornimi bakterijami pri ljudeh in okoli 33.000 smrti. Za Slovenijo se ocenjuje, da je več kot 2.000 okužb z odpornimi bakterijami pri ljudeh in blizu sto smrti na leto. Po vsem svetu naj bi za tem umrlo okoli 700.000 ljudi (https://amr-review.org/sites/default/files/160525_Final%20paper_with%20cover.pdf). Če se trendi ne spremenijo, bi do leta 2050 število smrti lahko naraslo na 10 milijonov (kar bi presegllo skupno število smrti zaradi raka in prometnih ne-

Mednarodne in evropske organizacije ozaveščajo javnost o tveganjih zaradi neprimerno uporabe antibiotikov. Predlagajo ukrepe, med drugimi za omejitve njihove uporabe pri ljudeh in živalih na upravičene primere zdravljenja, ciljno in učinkovito proti povzročitelju okužbe. Opozarjajo na njihovo preudarno rabo in še zlasti na odgovorno uporabo pri živalih tistih antibiotikov, ki so najbolj kritično pomembni za zdravljenje ljudi (iz skupine CIA, na seznamu razvrstitev kritično pomembnih protimikrobnih zdravil Svetovne zdravstvene organizacije).

V Sloveniji porast prodaje v zadnjih letih

V Sloveniji je minilo deset let, odkar smo začeli zbirati podatke od veletrgovcev o prodaji zdravil, ki so namenjena za pre-

Med leti 2010 in 2015 smo v Sloveniji na podlagi ozaveščanja od leta 2008 dalje beležili kar ugoden trend zniževanja prodaje antibiotikov, ki so bili namenjeni za zdravljenje živali, v letih 2016–2018 pa podatki kažejo na porast prodaje, kar nakazuje, da so se potrebe po zdravljenju živali z antibiotiki iz različnih vzrokov povečale, za kar bi se morali tudi tisti, ki jim ne uspeva odpravljati vzrokov, bolj prizadevati, da bi lahko obstali med državami z nižjo porabo (slika 2), kar so tudi naši potrošniki že zelo dobro sprejeli. Treba je povedati, da zadnje čase našo **javnost in potrošnike vse bolj zanima, kakšna je poraba antibiotikov pri rejnih živalih**. Na Vladi RS je bila septembra letos sprejeta Državna strategija „eno zdravje“ za obvladovanje odpornosti mikrobov (2019–2024) s triletnim **nacionalnim akcijskim načrtom** (2019–2021). Strategija je bila pripravljena po načelu »ENO ZDRAVJE« in vključuje vidik zdravljenja ljudi in živali z upoštevanjem okolja, povezuje zdravstveni, kmetijski in okoljski resor ter stroko in deležnike na tem področju. Gre tudi za izpolnjevanje zavez do mednarodnih inštitucij, kot je Svetovna zdravstvena organizacija, skupaj z organizacijami za pre-

spodarstvih, kar bo omogočilo tudi prepoznavanje prekomernih porabnikov antibiotikov in sprejemanje ukrepov za ureditev razmer.

Evropa zmanjšuje rabo antibiotikov

Poročilo, ki ga je letos objavila agencija EMA, kaže, da evropske države zmanjšujejo rabo antibiotikov pri živalih. Celotna prodaja veterinarskih antibiotikov se je v Evropi v obdobju 2011–2017 znižala za več kot 32 odstotkov. To kaže na nedvomno predanost evropskih držav spodbujanju odgovorne rabe

dovale informacije o prodaji veterinarskih antibiotikov za leto 2017, je dosegljivo na https://www.ema.europa.eu/en/documents/report/sales-veterinary-antimicrobial-agents-31-european-countries-2017_en.pdf.

Ker se je razvoj novih protimikrobnih zdravil (antibiotikov) za zdravljenje upočasnili oziroma skoraj ustavili, je upoštevno časovno razvoju odpornosti bakterij za ohranjanje učinkovitosti obstoječih antibiotikov v tej situaciji ključnega pomena. Ob izvajanju ustreznih biovarnostnih ukrepov za preprečevanje okužb pri živalih je preudarna in odgovorna uporaba proti-

Neprimerna uporaba antibiotikov po nepotrebnem s še večjo hitrostjo spodbuja pojavljanje mikrobne odpornosti. Neprimerna uporaba antibiotikov je lahko na primer, če se jih daje, kadar niso potrebni, če se jih daje prekratek čas, če se nadaljuje z zdravljenjem, ko to ni več potrebno, če se jih daje v nepačnem odmerku, če se uporabi antibiotike širokega spektra za zelo občutljive bakterije, če se za zdravljenje daje napačen antibiotik in podobno.

Ko postajajo povzročitelji bolezni, kot so bakterije, ki lahko prizadenejo živali (ali ljudi ali oboje) in ki lahko rejcem

Na sliki 1 je prikazan trend prodaje antibiotikov v Sloveniji, ki so bili namenjeni uporabi pri živalih za proizvodnjo hrane.

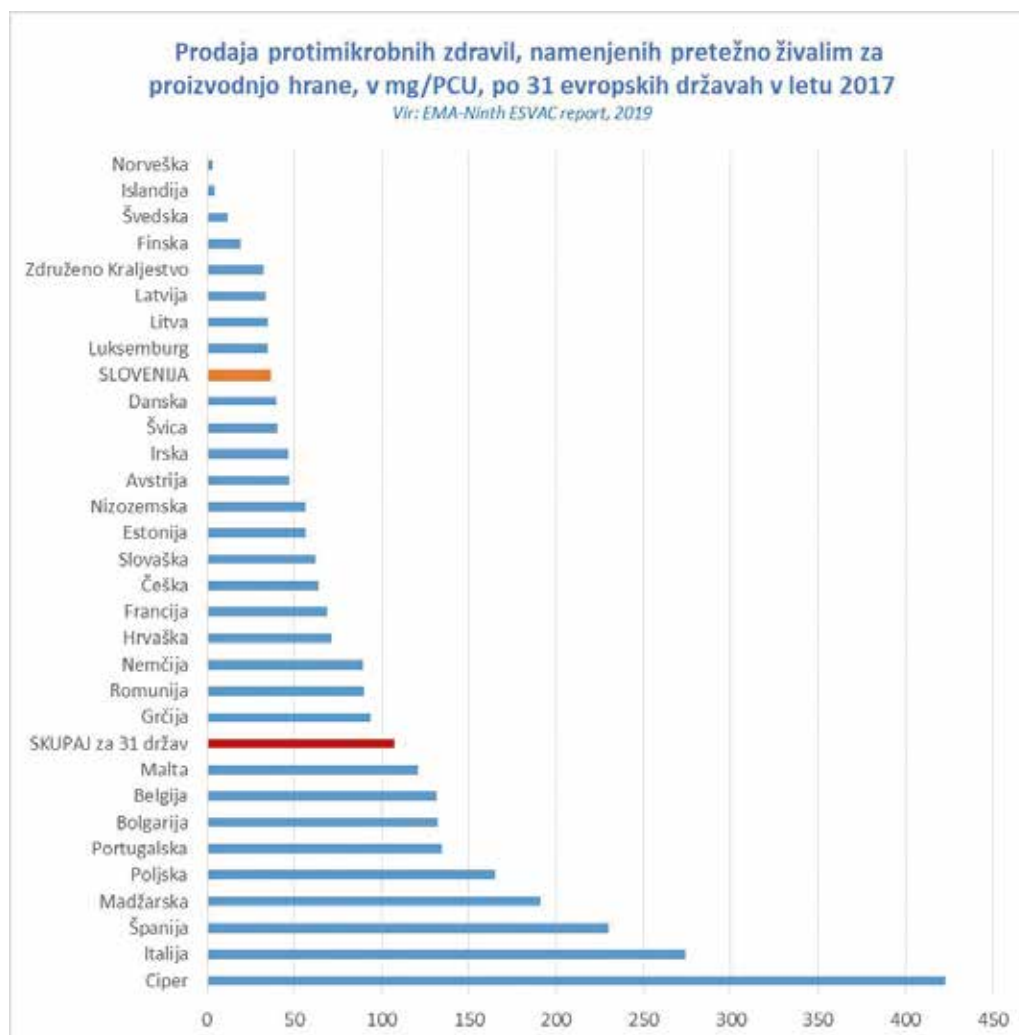
sreč). Naraščanje pridobljene odpornosti bakterij proti antibiotikom ogroža zdravje ljudi in živali po vsem svetu. Predstavlja tudi večjo gospodarsko škodo. Tako je Svetovna zdravstvena organizacija (SZO) leta 2015 sprejela **globalni akcijski načrt** za odpornost mikrobov proti protimikrobnim zdravilom (mikrobno odpornost), katerega cilj je bil tudi sprejetje več sektorskih nacionalnih akcijskih načrtov v državah po vsem svetu.

Večina antibiotikov, ki se uporabljajo za zdravljenje živali, spada v iste ali podobne farmakološke skupine kot tisti, ki se uporabljajo za ljudi. S testiranjem učinkovitosti posameznih antibiotikov proti povzročiteljem okužb se v laboratorijskih preverja, kako so bakterije še občutljive na njihovo delovanje. Prišli smo v obdobje vse bolj nadzorovane rabe antibiotikov.

Mikrobna odpornost je zaskrbljujoča, ne pozna meja in se proti njej borimo po vsem svetu in znotraj vsake države. Tudi rejci k temu lahko veliko pripomorete. Ob zdravljenju živali z antibiotiki upoštevajte navodila veterinarja, ki je postavil pravilno diagnozo in uporabil oziroma predpisal zdravljenje živali z učinkovitim antibiotikom.

zdravljenje živali. O obsegu prodaje antibiotikov moramo poročati Svetovni organizaciji za zdravje živali – OIE (od 2014) in Evropski agenciji za zdravila – EMA (v okviru projekta ESVAC) z letom 2010, ki naša poročila vključujeta v svoja letna poročila, ki se redno objavljajo in so dosegljiva širši javnosti.

hrano in kmetijstvo (FAO), za zdravje živali (OIE) in Evropske unije. V skladu z določbami nove Uredbe (EU) 2019/6 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 11. decembra 2018 o zdravilih za uporabo v veterinarski medicini in razveljavitvi Direktive 2001/82/ES (Uredba), ki med ostalim prinaša izboljšanje njihove razpoložljivosti in krepi boj proti mikrobni odpornosti, bomo morali začeti poročati agenciji EMA o porabi antibiotikov po posameznih živalskih vrstah. V nacionalnem akcijskem načrtu je med drugim planirano poročanje o porabi antibiotikov po živalskih vrstah na go-

Na sliki 2 je prikazana »razvrstitev« držav po porabi antibiotikov pri živalih, ki so namenjene za proizvodnjo hrane, preračunana v mg na eno populacijsko korekcijsko enoto (mg/PCU). Obstajajo velike razlike med posameznimi državami, ne le po ocenjeni prodaji v mg/PCU, temveč gre tudi za demografske razlike v populacijah živali in razlike v prodaji med posameznimi razredi protimikrobnih zdravil, zato je potrebna previdnost pri interpretaciji. Za oceno stanja je zelo pomemben tudi trend njihove porabe, ki ga spremljamo skozi več let.

Pridobite in upoštevajte nasvet, kako zmanjšati potrebe po zdravljenju z antibiotiki na minimum.

antibiotikov pri živalih, kar odločilno zmanjšuje tveganje za pojav odpornih bakterij v živilih živalskega izvora. Iz letos objavljenega Poročila ESVAC – Evropskega uradnega nadzora porabe veterinarskih protimikrobnih zdravil/European Surveillance of Veterinary Antimicrobial Consumption je razvidno, da razmere niso enake povsod po Evropi. Deveto objavljeno poročilo projekta ESVAC, ki predstavlja podatke iz 31 držav EU, Evropskega gospodarskega prostora (EGP) in Švice, ki so prostovoljno posre-

mikrobnih zdravil pri živalih v pomoč za ohranjanje učinkovitosti obstoječih antibiotikov in s tem tudi pri učinkovitem varovanju zdravja ljudi. Odporne bakterije se namreč lahko prenašajo ne le med živalmi, ampak tudi med živalmi in ljudmi in obratno, ali jih lahko dobimo iz okolja.

Pomembna vloga preventive

Protimikrobna zdravila, kot so antibiotiki, se pogosto uporabljajo za zdravljenje bolnih ži-

povzročijo tudi resne gospodarske škode, odporne proti enemu ali več antibiotikom, se živali težje in dražje pozdravi oziroma, če postanejo bakterije odporne že proti vsem razpoložljivim antibiotikom, jih z njimi ni več mogoče pozdraviti. Odporne bakterije se pri zdravljenju z antibiotikom še naprej neovirano razmnožujejo in širijo ter lahko povzročajo nove okužbe.

Kmetje in drugi imetniki živali imate ključno vlogo in ste nekako v prvi bojni liniji pri preprečevanju širjenja okužb in mikrobne odpornosti med patogeni, ki povzročajo bolezni pri živalih.

Veliko tako lahko prispevate zgolj s preprečevanjem okužb, z doslednim izvajanjem dobrih rejskih in higijenskih praks med samo vsakodnevno oskrbo, ravnanjem in postopki z živalmi.

EVROPSKI DAN ANTIBIOTIKOV
EVROPSKA POBUDA NA PODROČJU ZDRAVJA

Rjava pasma – več kot mleko

Skupni evropski promocijski logotip rjave pasme

Vodilne evropske države, kjer je razširjena rjava pasma in ima le-ta tudi pomembno vlogo v govedoreji, so v letošnjem letu dosegle skupen dogovor o promociji in trženju rjave pasme z enotno blagovno znamko Brown Swiss More Than Milk. Novi, skupni logotip bomo uporabljale vse članice (Avstrija, Francija, Italija, Nemčija, Španija, Švica, Romunija, Bolgarija in Slovenija), ki smo združene v Evropsko zvezo rejcev rjave pasme (EBSF) in zasledujemo skupne cilje promocije, trženja, selekcijskega napredka in širjenja pasme doma in v tujini.

»Mleko ni vse« oziroma »če ni mleka, je vse ostalo nič«. Verjetno ste že slišali takšno razpravo med rejci krav rjave pasme. Poleti 2018 smo pristopili k skupnemu, enotnemu evropskemu projektu o umestitvi pasme kot skupne blagovne znamke Brown Swiss More Than Milk. Za ta projekt smo izbrali specializirano podjetje za vodenje in upravljanje dela z blagovno znamko na sodoben in marketinški način. Med številnimi ponudbami za izvedbo te naloge smo izbrali podjetje iz Innsbrucka v Avstriji.

Predstavniki tega podjetja so najprej izvedli pogovore s predsedniki in direktorji oz strokovnimi tajniki nacionalnih zvez, nato obiskali posamezne kmetije v državah, kjer ima pasma močno tradicijo, si ogledali nekaj regionalnih razstav, prodajnih razstav oziroma tradicionalnih avkcij prodaje plemenske živine in obiskali nekaj planšarij in obratov za predelavo mleka na planinah. Konec lanskega leta in v začetku letošnjega leta sta bili organizirani na to temo tudi dve delavnici (Workshop), kjer so vodje projekta pridobili še dodatne informacije o rejcih in službah, ki delujemo za in s pasmo v posameznih državah. Tudi v primerjavi pasme z drugimi pasmami.

Poimenovanje pasme je zelo pomembno za prepoznavanje le-te. Veliko pasem je dobilo ime po geografskem izvoru (primer: jersey, holstein, simmental ...), veliko tudi po barvi, zunanem videzu (kot npr. rjava, siva, svetlo lisasta, črno-bela ...) in tudi v kombinaciji z zunanjim izgledom ter geografskim izvorom pasme. Za rjavo pasmo je značilno, da smo jo v Sloveniji skozi njeno zgodovino različno poimenovali, sprva kot montafon, nato sivorjava, danes rjava. Ker smo se odločili, da gremo s pasmo na skupno pot z ostalimi evropskimi državami, smo pasmo skozi zadnjih nekaj desetletij oplemenitili z biki iz Amerike in je velikokrat tekel pogovor tako med rejci kot službo za selekcijo in kontrolo o brown swiss tipu živali, bomo tudi v Sloveniji v komercialne in promocijske namene uporabljali angleški znak »BROWN SWISS MORE THAN MILK« s slovensko zastavico.

Izraz v logotipu »More than Milk« pomeni v slovenskem prevodu »več kot le mleko«. Izraz, ki govori o dodani vrednosti rjave pasme. To ni samo mleko. Rjava pasma prinaša dodatne kakovosti v prireji mleka, ki jih rejci želijo, iščejo in tudi upravičeno zahtevajo. To so visoka življenjska prireja mleka, visoka vsebnost maščob in beljakovin v mleku z ugodno beljakovinsko sestavo za predelavo mleka v sir, zdravje, odpornost, prilagodljivost, primerna robustnost in prijaznost živali za rejo oziroma enostavnost za rokovanje.

Pred nami je torej nov logotip za promocijo rjave pasme. Sprejmimo ga vsi, ki delamo za in s pasmo kot nov zagon in optimizem nas vseh.

Matija Rigler, KGZS – Zavod Ljubljana

POSEK IN SPRAVILO LESA

SANACIJA GOZDOV
ZARADI PODLUBNIKOV

REDČENJE GOZDOV

ČIŠČENJE ZARAŠČENIH POVRŠIN

ODKUP LESA NA PANJU

gozdarstvo@fagus-gis.si

FAGUS
GIS

FAGUS GIS d.o.o.

051 364 574
(02) 620 46 59

www.kaerntnermessen.at

SEJMIŠČE
CELOVEC

Št. 1 na območju Alpe-Jadrana

KMETIJSKI SEJEM ALPE-JADRAN

Od 17. do 19.
JANUARJA 2020

ODPIRALNI ČAS:
OD 9. DO 17. URE

kmetijska in gozdarska tehnika
hlevska tehnika in živinoreja
krmila in semena
neposredna prodaja in svetovanje

320 razstavljalcev iz 4 držav
37.000 m2 razstavnih površin

Facebook Instagram #agrarmesse2020

TEŽIŠČE
2020

SODOBNA
GRADNJA HLEVOV

Živalim prijazna, dolgoročna in funkcionalna

ZNIŽANA VSTOPNINA

Ob predložitvi tega kupona boste na vseh sejmskih blagajnah
za vstopnico odšteli samo 5 evrov namesto 9 evrov.

SAMO
€5
NAMESTO 9.

Kmetijski sejem Alpe Jadran v Celovcu

Sejem predstavlja inovacije za kmetijsko tehniko, kmetijo in polje

Sodobno kmetijstvo se ozira naprej: zavzema se za razvoj trajnostnih postopkov. Dela ekonomično in se zaveda svoje odgovornosti za družbo, živali in naravno ravnovesje.

V tej luči se bo od 17. do 19. januarja 2020 na sejmišču v Celovcu zopet odvijal KMETIJSKI SEJEM ALPE-JADRAN, največji sejem za kmetijstvo v tej regiji. Več kot 320 razstavljalcev iz 4 držav bo predstavilo vse, kar za svoje vsakodnevno delo na kmetiji in polju potrebuje današnji kmet. Poleg tega bodo prisotne tudi pomembne interesne skupine, kot so Referat za kmetijstvo Dežele avstrijske Koroške, Kmetijska zbornica avstrijske Koroške, deželna banka Raiffeisen, veterinarska služba služba za rejne živali za avstrijsko Koroško ter združenje »Genussland Kärnten« (Dežela užitek avstrijska Koroška).

Osrednja tema 2020 »Sodobna gradnja hlevov«

Aktualni, živalim primerni, stroškovno ugodni, usmerjeni v prihodnost, primerni za biološko vzrejo, reciklažni in z dolgo življenjsko dobo! Vse to naj bi bili sodobni hlevi prihodnosti. Kako pa je mogoče izpolniti vse te zahteve za hleve? Temu vprašanju se v svoji izdaji v letu 2020 posveča KMETIJSKI SEJEM ALPE-JADRAN ter skupaj z vodilnimi ponudniki, kot so Haas, Urbas, Wolf, Hörmann, Bräuer, Laure, Schauer, Lelly, Unser Lagerhaus, Wasserbauer in številni drugi, predstavlja osrednjo temo v tej panogi »Sodobna gradnja hlevov«: paleta proizvodov sega od montažnih hal in hlevov, preko naprav za odstranitev gnoja in krmiljenje, do robotov za molžo, prezračevalnih naprav in hlevske opreme.

NAMIG O PROGRAMU:

Petek, 17. januar 2020

Ob 14:00: »O kmetijstvu razmišljajmo na novo! Komunikacija kot vezni člen med proizvajalci in potrošniki«

Sobota, 18. januar 2020

Ob 09:15: Zborovanje sadjarjev avstrijske Koroške / »Priložnosti in možnosti v predelavi sadja«

Ob 09:30: Občni zbor Planšarskega društva avstrijske Koroške »Kärntner Almwirtschaftsverein«

Ob 14:00: Predavanje »Gradnja hlevov v govedoreji in prašičereji glede na podnebne spremembe in zmanjševanje emisij«

Nedelja, 19. januar 2020

Ob 11:00 »EM (efektivni mikroorganizmi) so dragocena pomoč za kmetijstvo«

FIERAGRICOLA 2020

114. mednarodni kmetijski sejem

Sejmišče v Veroni, Veronafiere, od srede 29. januarja, do sobote, 1. februarja 2020

Leta 2020 bo potekal že 114. mednarodni kmetijski sejem Fieragricola, edini tovrstni dogodek v Italiji, z več kot stoletno tradicijo, ki že od ustanovitve leta 1898 sledi temeljnim ciljem: inovativnosti in internacionalizaciji. Fieragricola 2020 bo potekala v znamenju trajnosti in krožne ekonomije, novih izzivov kmetijstva pred katere jih postavlja Novi evropski zeleni sporazum (European New Green Deal), ter mednarodnosti in osredotočenosti na Afriko.

Na sejmu bodo vse panoge kmetijstva prikazane vertikalno, v zmagovalnem formatu, ki se je že v preteklih letih izkazal za uspešnega in pomembnega za rast sejma. Sejem posveča veliko pozornosti kmetijski mehanizaciji, zootehniki (s posebnim poudarkom na ponovni oživitvi prašičerije in perutninarstva), vinogradništvu, sadjarstvu in specializiranim posevkom, obnovljivim virom energije, storitvam za kmetijstvo, tehničnim sredstvom in večfunkcionalnosti kmetijskih podjetij. Na voljo bodo tudi dinamične površine za prikaz delovanja kmetijskih strojev in opreme. Odvijale se bodo številne konference, razprave in soočenja o aktualnih temah, ki so ključne za nadaljnje znanje in inovacije.

GOSTUJOČA DRŽAVA SEJMA

Hrvaška bo kot »gostujoča država« sejma imela na sejmišču poseben prostor, kjer bo lahko predstavila in promovirala svoj sistem. Načrtovan je tudi uradni obisk sejma hrvaške ministric za kmetijstvo Marije Vučković, ki bo predsedovala Svetu EU za kmetijstvo in ribištvo med hrvaškim predsedovanjem svetu EU, od januarja do junija 2020.

KROŽNA EKONOMIJA:

Ena izmed ključnih tem sejma bo krožna ekonomija zaradi ogromnega razvojnega potenciala in številnih priložnosti za kmetijske oskrbovalne verige: od izkoriščanja živinorejskih odpadkov do obnovljivih virov energije ter ponovne uporabe tega, kar je bilo nekoč videti kot odpadki. Tekom sejma se bo Fieragricola ukvarjala s številnimi praktičnimi rešitvami tako na razstavnem prostoru kot tudi skozi trenutke nadaljnjih analiz, osredotočenosti in konferenc.

PRIREDITVE IN RAZSTAVE:

Reja živali postaja temeljni in najpomembnejši steber Fieragricole. V halo 10 se v areno vrača Evropska razstava rjavega goveda (*European Brown Cattle exhibition*). Naslednji že dobro uveljavljeni dogodek pa bo že 19. *Dairy Open Holstein Show* (mednarodna prireditve namenjena predstavitvi frizijske pasme). Na voljo bo tudi novo, zelo nadgrajeno območje za rejo perutnine z razstavnimi prostori in prostorom za razprave.

Vse panoge sejma bodo še dodatno izboljšane: govedoreja, prašičereja, reja kopitarjev, perutninarstvo, kunčereja, ovčereja, kozjereja in celo polžereja. Število razstavljenih živali, ki je leta 2018 doseglo 700 glav, bo sedaj večje, večja pozornost pa bo namenjena sistemom dobavne verige, zahvaljujoč zavezništvu s panožnimi organizacijami, ki ne vključujejo samo rejskih združenj, ampak tudi predstavnike

krmnega sektorja, ki bodo svetovali glede prehrane živali. Na Fieragricola 2020 bo ponovno potekal dan mleka (*Milk Day*), na katerem se bodo odvijala izobraževanja rejcev o odprtju mlekarne, začenši s kakovostjo mleka.

SPECIALIZIRANO KMETOVANJE.

Fieragricola nadaljuje z mednarodnim značajem in specializacijo v dobavni verigi. V halah 4 in 5 bodo prikazana območja vinogradov in sadovnjakov, kmetijskih sektorjev z visoko dodano vrednostjo in simbolom mediteranskega kmetijstva. Prikazane bodo tudi tehnologije za trajnostno proizvodnjo vina in olja.

Našim bralcem z veseljem sporočamo, da tudi letos prav vsak izmed vas lahko prejme brezplačno vstopnico za ogled sejma, ki jo podarja Veronafiere, in sicer po sistemu »natisni doma«.

Vsi zainteresirani lahko najkasneje do 18. 1. 2020 na spletni strani uradnega predstavništva Veronafiere za področje Alpe-Jadran www.mz-consulting.org izpolnite obrazec ter potrdite, da želite obiskati sejem Fieragricola.

Na vaš e-naslov boste v roku nekaj delovnih dni prejeli nadaljnja navodila s posebno kodo. Organizirali bomo tudi avtobusni prevoz na sejem v petek 31. 1. 2020 iz Ljubljane. Pišite nam na naš e-naslov: info@mz-consulting.org.

FIERAGRICOLA

114 th International Agricultural Technologies Show

VERONA - ITALIJA

29. JANUAR

1. FEBRUAR 2020

v sodelovanju:

#FIERAGRICOLA2020
www.fieragricola.it

Vse za kmete, gozdarje, vinarje in druge

V Celje se le slab mesec po pričetku novega leta v še boljši in večji preobleki vrača že 2. največji strokovni sejem kmetijske in gozdarske mehanizacije v Sloveniji – Agritech.

Agritech je letos na pobudo Združenja proizvajalcev in uvoznikov kmetijske in gozdarske tehnike (ZKGT) prvič odprl svoja vrata in prejel ogromno odziva s strani razstavljalcev in obiskovalcev - sejma se je namreč udeležilo več kot 20.000 obiskovalcev. V 2020 pa bo Agritech nudil izobraževanja in nove investicije tudi za najbolj zahtevne in izkušene kmetovalce ter gozdarje. Mlajšo generacijo bo navdušil z novimi tehnologijami, splošnemu občinstvu pa ponudil ugodne nakupe in pestro sejmsko dogajanje. Po izredno uspešni izpeljavi 1. Agritecha se bo drugi sejem nadgradil z kar dvema dodatnima dvoranama, ki bosta omogočali še pestrejši razstaveni program.

Testne vožnje s kar 20 traktorji

Poleg bogatega razstavnega programa v kar 8 dvoranah bo na sejmu potekal tudi spremljevalni program. Vse sejmske dni bo na zunanjih površinah sejmišča na voljo testiranje 20 traktorjev različnih proizvajalcev, ki bo potekalo po pred pripravljenem urniku. Obiskovalci se bodo lahko na test prijavi- li na licu mesta, od predstavnika firme za določen traktor pa bo odvisno, ali bodo traktor lahko vozili sami, ali pa le kot so-voznik. Potencialni kupci traktorjev bodo tako lahko na lastni koži preizkusili, kako traktorji delujejo in ali so prava investicija.

Informativni dnevi za mlade na enem mestu

Sejmski četrtek bo namenjen mladim in njihovi izobrazbi v gozdarski in kmetijski panogi. Več slovenskih šol bo predstavi- lo svoje srednješolske in visokošolske programe, od pro-grama za mehanika kmetijskih in delovnih strojev, kmetijsko podjetniškega tehnika, gospodarja na podeželju do upravlja- nja podeželja in krajine, gozdarja, gozdarskega tehnika, in še mnoge druge smeri v aktualnih panogah. Mladi bodo tako lahko na enem mestu dobili vpogled v razna izobraževanja na želenem področju.

Dan trajnostnega kmetijstva

Petek bo namenjen govoru o trajnostnem kmetovanju ob vse večjih podnebnih spremembah. V sodelovanju s podjetjem Metrob d.o.o. bodo organizirana predavanja na teme kot so ekološki in gospodarski doprinosi stabiliziranih in oplaščenih gnojil v kmetijski proizvodnji, sonaraven nadzor škodljivcev travinja, obramba rastlin pred stresnimi dejavniki, pojav novih škodljivcev kulturnih rastlin in možnosti njihovega obvladova- nja, ter mnoga druga aktualna predavanja, ki jih bodo lahko poslušali vsi obiskovalci sejma.

Dan za lastnike gozdov in demonstracija delovanja gozdar- skih strojev v živo

Sejmska sobota bo dan za lastnike gozdov in bo v veliki ve- čini namenjena njim. V sodelovanju z Zavodom za gozdove Slovenije in Zvezo lastnikov gozdov, bo organiziran dan na temo Velike zveri v slovenskih gozdovih. Na sejmišču pa si bo možno ogledati tudi, kako vrhunski gozdarski stroji delujejo v praksi. Vsak dan bo namreč potekala demonstracija delova- nja gozdarskih strojev, kjer bodo obiskovalci lahko videli, kako določen stroj dejansko deluje. Na ogled bo vse od nalaganja hlodov do žaganja hlodov in mnogo drugega.

PROGRAM spremljajočih prireditvev

sreda, 29. januar 2020

Dvorana L

11.00 Otvoritvena slovesnost

četrtek, 30. januar 2020

Mala kongresna dvorana

10.00-12.20 INFORMATIVNI DAN ZA MLADE – predstavitev sre- dnješolskih in višješolskih programov ter študijskih programov 1. stopnje

10.00-10.20 Biotehniška šola Maribor: Mehanik kmetijskih in delov- nih strojev, Kmetijsko podjetniški tehnik

10.20-10.40 Šolski center Šentjur: Mehanik kmetijskih in delovnih strojev, Kmetijsko podjetniški tehnik – srednješolski program

Upravljanje podeželja in krajine, Naravovarstvo – višješolski program

10.40-11.00 Srednja lesarska in gozdarska šola Maribor: Gozdar, Gozdarski tehnik

11.00-11.20 Kmetijska šola Grm in biotehniška gimnazija: Kmetijsko podjetniški tehnik, Gospodar na podeželju, Pomočnik v biotehniku, Vrtnar, Naravovarstveni tehnik, Hortikulturni tehnik PTI – srednje- šolski program

Upravljanje podeželja in krajine, Naravovarstvo - višješolski program

11.20-11.40 Biotehniški center Naklo: Gospodar na podeželju, Kmetijsko podjetniški tehnik, Vrtnar, Vrtnarski tehnik

11.40-12.00 Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna: Gozdar, Gozdarski tehnik

12.00-12.20 Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede Univerze v Mariboru: Agrikultura in okolje, Biosistemsko inženirstvo, Ekološko kmetijstvo, Agronomija: okrasne rastline, zelenjava in poljščine, Agrarna ekonomika in razvoj podeželja, Živinoreja, Vinogradništvo, vinarstvo in sadjarstvo

petek, 31. januar 2020

Mala kongresna dvorana

11.00-14.00 Trajnostna in konkurenčna kmetijska proizvodnja v spre- menjenih podnebnih razmerah, Metrob d.o.o.

11.00-11.20 Uvod, Metka Trobiš Karst, univ.dipl.ing.agr., Metrob d.o.o.

11.20-11.40 Ekološki in gospodarski doprinosi stabiliziranih in opla- ščenih gnojil v kmetijski proizvodnji, Aleš Bric, ing.agr., Metrob d.o.o.

11.40-12.00 Talni škodljivci zelenjadnic in poljščin ter možnosti za nji- hove obvladovanje, mag. Iris Škerbot, KGZS, Zavod Celje

12.00-12.20 Sonaraven nadzor škodljivcev travinja, Mateja Grobin Hlavaty, univ.dipl.ing.agr., Metrob d.o.o.

12.20-12.40 Odmor

12.40-13.00 Zmanjševanje uporabe fitofarmaceutskih sredstev v raz- ličnih trajnih in enoletnih kulturah z uporabo biostimulantov, Aleš Grobin, univ.dipl.ing.agr., Metrob d.o.o.

13.00-13.20 Dvig ekonomičnosti pridelave nekaterih gojenih rastlin (količina, kakovost - obarvanost, ožigi,...) z uporabo biostimulan- tov, prof.dr. Mario Lešnik, Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede Univerze v Mariboru

13.20-13.40 Obramba rastlin pred stresnimi dejavniki (pozeba, toča,

veter, vročinski stres, poplave), Marko Kramer, univ.dipl.ing.agr., Metrob d.o.o.

13.40-14.00 Obvladovanje kapusovih bolhačev na zelju in strun v kmetijski pridelavi, dr. Magda Rak-Cizej, Inštitut za pivovarstvo in hmeljarstvo Slovenije

14.00 Zaključna pogostitev

sobota, 1. februar 2020

Sejna soba Celjanka

9.30-12.00 Skupščina Zveze strojnih krožkov Slovenije

Mala kongresna dvorana

11.00-13.00 Velike zveri v slovenskih gozdovih, Zavod za gozdove Slovenije, Zveza lastnikov gozdov Slovenije

11.00-11.30 Evrazijski šakal v Evropi in Sloveniji: razširjenost, popu- lacijski trendi in upravljavski izzivi, dr. Hubert Potočnik, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, oddelek za biologijo

11.30-12.00 Ukrepi za varovanje človekovega premoženja pred škoda- mi po zvereh, Tomaž Berce, Zavod za gozdove Slovenije

12.00-13.00 Komu resnično pripadajo slovenski gozdovi?, Zveza lastni- kov gozdov Slovenije

Vse dni

Zunanji prostor za dvorano K in L

TESTNE VOŽNJE S TRAKTORJI

Obiskovalci se prijavite na info točki zunanjega prostora pri predstavniku podjetja. Urnik testnih voženj po blagovnih znamkah traktorjev bo obja- vljen na spletni strani sejma.

Zunanji prostor pri glavnem vhodu

DEMONSTRACIJE DELOVANJA GOZDARSKIH STROJEV

Urnik demonstracij bo objavljen na spletni strani sejma.

Razstaveni prostor Zavoda za gozdove Slovenije, OE Celje, dvorana E

Razstava Velike zveri v slovenskih gozdovih

Razstaveni prostor Strojnih krožkov Slovenije, dvorana L1

Prikaz opremljenosti kmetijskih in gozdarskih vozil v prometu

Prikaz varovalnih delovnih oblek

Zadnja sprememba: 9. december 2019.

Organizator si pridržuje pravico do spremembe programa.

Sodobno sejmišče s tradicijo

Celjski sejem je kot največje in najsodobnejše opremljeno sej- mišče edino v Sloveniji, ki lahko omogoči kvalitetno predstavi- tev tehnološko napredne mehanizacije v notranjih prostorih po zgledu strokovnih sejmov v tujini. Agritech bo svoje mesto na- šel v kar osmih pokritih dvoranah celjskega sejmišča, nekaj pro- stora pa mu bo namenjenega tudi zunaj. Letno tradicionalne in nove sejme na celjskem sejmišču obišče do 250.000 obisko- valcev, če pa upoštevamo še vse ostale prireditve, celjsko sej- mišče letno obišče preko pol milijona obiskovalcev.

ŠE VEČJI, ŠE BOLJŠI!

AGRITECH

NAJVEČJI STROKOVNI SEJEM
KMETIJSKE IN GOZDARSKE
MEHANIZACIJE

Celjski sejem,
29. januar – 2. februar 2020

Celjski sejem

Testne vožnje 20 traktorjev

Informativni dan za mlade

Dan za lastnike gozdov

Demonstracije gozdarskih strojev v živo

Predavanja o trajnostni in konkurenčni kmetijski proizvodnji v spremenjenih podnebnih razmerah

NASVETI ZA POLJE, VRT IN ČEBELE

Skrivnosti narave in kmetovanja

Čas je za načrt kmetovanja za prihodnje leto

Uporaba Setvenega priročnika nam bo omogočila dvig kakovosti naših pridelkov, seveda ko bomo tekom del na kmetiji upoštevali naravne ritme, gibanje planetov in njihov vpliv na rast in zdravje rastlin. Istočasno bomo lahko z uporabo biodinamičnih pripravov vplivali na rodovitnost tal in krepitev naših rastlin.

V oktobru 2019 se je okoli 10 odstotkov kmetijskih svetovalcev iz vse Slovenije usposabljal za biodinamično kmetovanje. Agronomi smo teoretično in praktično gradili temelje za razumevanje pristopov v biodinamiki. Obravnavali smo štiridelnost narave in človeka, dinamiko v biodinamiki, Steinerjeve preparate za škropljenje, ubesedili in udeležili mešanje pripravov in dinamiziranje ter potenciranje in pripravili komposti kup.

Tako pridelana živila se tržijo pod blagovno znamko Demeter. V tem primeru je pridelovalec vključen v ekološko in Demeter kontrolo, je član enega izmed biodinamičnih društev v Sloveniji in član Združenja Demeter Slovenija. Lahko pa kmetovalec za začetek samo sledi smernicam teorije in prakse biodinamičnega kmetovanja ter se uči trajnostnega kmetovanja.

Setveni priročnik Marije Thun je plod raziskovanja vplivov gibanja nebesnih teles na rastline, torej znanstveno delo, močno vezano na astronomijo. Koledar upošteva dejanske premike planetov našega osončja in navaja ustrezen znanstveno ugotovljen vpliv, ki ga ti izpred ozvezdij zodiaka posredujejo. Po vnaprejšnjih izračunih koledar napoveduje ugodne in neugodne dni za delo s kulturnimi rastlinami, katerih dele (korenino, cvet, list, plod) pri delu v skladu s Priročnikom vzpodbujamo k razvoju. Pravilnost priporočil koledarja je potrjena v mnogih praktičnih poskusih, laboratorijskih analizah in kmetijskih praksah širom sveta.

Da bomo leto 2020 začeli z novostmi, predlagam, da na sveti večer, 24. decembra, zakopljemo vsaj en dobro zaprt kozarec nam najljubših semen v zemljo 0,5 m globoko, pokrijemo z zemljo in tam pustimo do svetih treh kraljev (6. januarja). To je tudi čas med letoma, svete noči. Morda si težko predstavljamo, toda kaže se kot resničnost, da v tem času v zemljo zakopana semena dobijo impulze, ki so pomembni za rast in razvoj rastlin bodočnosti. Plodnost zemlje usiha, dobra semena, ki so temelj preživetja nas in naših otrok, je vedno težje pridelati. Pomagajmo rastlinam tudi z zapoštvanjem semen v času svetih noči.

Skrivnostna podoba, ki nam jo božična polnoč riše na nebo že dva tisoč let, po dr. Rudolfu Steinerju: na vzhodu vzhajanje ozvezdja Devica in na zahodu zahajanje ozvezdja Rib. Če smo le malo veščiči, če je noč jasna, lahko to pravljico opazujemo sami.

Maja Klemen Cokan, KGZS – Zavod Celje, maja.klemencokan@ce.kgzs.si

NAGRADNA UGANKA

Začetnice besed dajo geslo. Geslo pošljite do 8. januarja na naslov **Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjska 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA UGANKA.**

Odgovor lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si s svojim imenom in naslovom.

Slovenski pisatelj, dramatik, predmetni učitelj, scenarist, politik, komediograf (Tone)																				
Tat																				
Ime slovenskega politika in pisatelja Kristana (1867–1953)																				
Kakršna _____, taka žetev.																				
Igra s kartami																				
Večji kos pohištva za shranjevanje oblek																				
Varuh reda in miru																				
Švicarska blagovna znamka čokolad																				
_____ je slast.																				

Priimek enega izmed ustanoviteljev Beatlesov (John, 1940–1980)																				
Vrsta nizozemskega sira																				
Španski bikoborec																				
Ameriška zvezna država, glavno mesto Cleveland																				

Izmed pravilnih odgovorov bomo izžrebali pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade. Geslo prejšnje uganke je **JESENSKA SETEV**.

Izmed prispelih odgovorov smo izžrebali pet nagrajencev: Marija Cesar, Ljubljana; Ciril Ključevšek, Radeče; Ljudmila Krivec, Podplat; Anton Klavžar, Hotedršica; Mirjam Canzutti, Nova Gorica. Čestitamo!

NAGRADNA KRIŽANKA

Geslo križanke pošljite do 18. januarja na naslov **Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjska 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA.** Odgovor lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si, seveda s pripisom **NAGRADNA KRIŽANKA** in vašimi podatki.

Med pravilnimi odgovori bomo izžrebali pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade.

Med prispelimi odgovori (pravilna rešitev je bila **ZA BRIHTNE GLAVE**) bodo nagrado prejeli: Anton Čufer, Podbrdo; Adolf Franetič, Prevalje; Ljudmila Kocjan, Črnomelj; Jože Krivec, Podplat, in Francka Rihtaršič, Selca. Čestitamo!

V KRALJESTVU UGANK

Iz lekarne na njivo

V Sloveniji pridelamo bistveno manj zelenjave, kot jo pojemo. Številke o samooskrbi se gibljejo tam nekje okrog 40 odstotkov, rajši kakšen odstotek manj kot več. Da pa slika ni tako črna, imamo kar nekaj pridelovalcev, ki pridelajo večje količine in z njimi oskrbujejo naše največje trgovske sisteme. Tak svetel primer je kmetija Lesarovih, ki se nahaja v Forminu. To je tam, kjer je ena izmed hidroelektrarn na spodnji Dravi, nekje na pol poti med Ptujem in Ormožem.

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

Kmetijo od prvega aprila (ni šala) vodi mlada prevzemnica Lea Žnidarič. Takrat je namreč magistra farmacije pustila službo v lekarni na Ptuj in se v celoti posvetila kmetovanju. Pridelavi zelenjave. Na 15 hektarjih je letos kraljeval rdeči korenček, družbo mu je delalo še hektar rumenega. Rdeče zelje je rdečilo 3 hektarje in pol, por 2 hektarja in pol. Rdeča pesa je rasla na pol hektarja, peteršilj na 40 arih, črna redkev pa je prekrivala pol hektarja.

starša in ena teta. Da smo lažje preživeli, smo si pomagali na ta način,« pove oče mlade prevzemnice Ivan Kelenc.

»V osemdesetih letih smo pitali bike ter pridelovali vsega po malo. Konec osemdesetih pa smo začeli bolj resno s pridelavo zelenjave. V sodelovanju z mariborsko fakulteto in kmetijskim zavodom v Mariboru smo pridelovali različno zelenjavo, se skupaj veselili uspehov. Ko ni šlo vse po načrtih, smo se vsi skupaj kaj novega naučili,« pove Ivan.

Na kmetiji potrebujejo veliko specialne mehanizacije, kot je na primer kombajn za spravilo pora.

Sajenje pora.

Kumarice za vlaganje že pred petdesetimi leti

»Že konec 60-ih let smo pridelovali kumarice za vlaganje in kumino. Na kmetiji nas je živelo deset: pet otrok, starša, stara

Na hektarju lubenic zaslužka za sto ton kuruze

»Bili smo med prvimi devetimi kmetijami v Sloveniji, ki so začele z integrirano pridelavo zelenjave. Najprej solato in papri-

Pri uvajanju novih tehnologij Lea Žnidarič in Ivan Kelenc sodelujeta s Sergejem Kranjcem (desno) iz podjetja Termodron.

ko, potem cvetačo, solatne kumare, brokoli in lubenice. Te so dale prvi dve leti res odlične zaslužke. Hektar lubenic je dal zaslužek za nakup stotih ton suhega koruznega zrnja. Tretje in četrto leto pa že precej manj, saj so jih začeli pridelovati tudi drugi in je cena padla. Zato smo lubenice opustili in začeli pridelovati drugo, pač v skladu s potrebami trga,« pojasni Ivan Kelenc, po stroki sicer gradbinec.

Dejavnost mora biti donosna

Ivan je prevzel kmetijo s petimi hektarji površin. Ko so delali hidroelektrarno, so izgubili nekaj površin, ampak z odškodnino je kupil 1,5 hektarja njiv, kasneje pa še nekaj parcel, zato ima kmetija sedaj v lasti 11 hektarjev, ostalo pa v najemu. Kot rečeno, je Ivan dolga leta delal v gospodarstvu in od tam je v kmetijo prenesel podjetno miselnost. Njegova filozofija je bila, da mora dejavnost biti donosna. Jasno mu je bilo, da samo iz poljedelstva in živinoreje ne bo prihodkov, ki bi to omogočali.

Pomemben mejnik je bilo leto 1993, ko so ustanovili namakalno zadrugo in začeli z gradnjo namakalnega sistema, ki ga je 28. maja 1995 odprl takratni kmetijski minister dr. Jože Osterc. V namakalni sistemu je vključenih 356 hektarjev. Od takrat je bilo načrtovanje pridelave veliko lažje, pridelki stabilni in sedaj, ko zaradi ko-

Debelejše korenje, ki ni primerno za prodajo v trgovskih verigah, zaenkrat prodajajo za predelavo, v prihodnje nameravajo vzpostaviti predelavo sami.

lobarja menjavajo površine, namenjajo zgolj tiste, kjer je urejeno namakanje.

Brez najema delovne sile ne gre ...

Kmetija ob spravilu pridelkov najema delovno silo. Nekaj iz vasi, nekaj pa prihajajo čez mejo hrvaški delavci. »Delovno silo najemamo preko osebnega dopolnilnega dela. Zame je to odličen način, je preprost in učinkovit. Nadvse sem zadovoljna, da lahko na ta način poskrbimo, da so pridelki pospravljani pravočasno in primerno pripravljeni za trg,« Lea opisuje potek dela na njihovi kmetiji.

... brez sodobne mehanizacije pa tudi ne

Kaj je dron?

Dron (drone po angleško pomeni trot) je brezpilotno zračno vozilo. Je plovilo na daljinsko upravljanje, ki ga poganjajo propelerji (praviloma štirje, lahko pa jih je tudi manj ali več). Prvotna uporaba je bila predvsem v vojaške namene, kasneje pa za dostavljanje paketov, snemanje posnetkov in fotografij iz zraka, v zadnjem času pa je našel svoje mesto tudi v kmetijstvu za spremljanje potreb po dognojevanju rastlin, pojav boleznih in škodljivcev, v gozdarstvu na primer za zgodnje odkrivanje pojavnosti lubadarjev.

Kmetija ima veliko specialne mehanizacije, med drugim izpostavljajo letošnjo pridobitev, sofinancirano iz razpisa za mlado prevzemnico. To je stroj za plitvo kompostirno obdelavo tal Evers Salerno, ki omogoča pripravo tal za setev oziroma sajenje brez oranja. Gre pravzaprav za izvedbo krožne brane z nekoliko izpopolnjenim cambridge valjarjem. Seveda so tu še različni specialni stroji za setev in sajenje, pa kombajni za spravilo, namakalni sistem ter seveda sodobna tehnologija skrbi tudi za vzdrževanje pridelka po spravilu. Hladilnica lahko sprejme okrog 700 ton pridel-

žij, v kmetijstvu pa za zmanjšanje potreb po dognojevanju v poljedelstvu.

»Z dronom z multispektralnimi (NIR senzori) smo pregledali njivo z višine 120 metrov. Izid poskusa je bil, da na ta način nismo mogli ugotoviti bistvene razlike, kjer je bilo korenje bolj napadeno in bi bilo smiselno prej pospraviti. Smo pa ob tem ugotovili nekaj drugega.

Slike, ki smo jih dobili, so pokazale, da so posamezni deli njive prečno na smer sajenja različno obarvani. Iz tega izhaja, da je zemlja različna po prečnih pasovih, zato bodo v prihodnje obdelovali in sejali ter sadili prečno in na ta način lažje spravljali pridelek glede na zrelost,« pove Sergej Kranjc iz podjetja Termodron.

Pomoč stroke potrebna v vseh pogledih

Kot že omenjeno, jim strokovno pomoč nudijo na mariborskem kmetijskem zavodu in fakulteti za kmetijstvo, pri koriščenju razpisov pa se obrnejo na KGZS – Zavod Ptuj, za razpis za mlado prevzemnico pa na KGZS – Zavod Celje, občasno pa sodelujejo tudi z drugimi zunanjimi sodelavci. Strokovne izkušnje si izmenjujejo tudi s pridelovalci iz Hrvaške in Srbije.

V prihodnje tudi predelava zelenjave

Glede na zastavljeno dejavnost izzivov ne bo manjkalo. »Po pravi korenja za trg, ki mora biti kalibriran in brez vidnih poškodb, ostane precej korenja, zato načrtujemo, da bi do leta 2021 vzpostavili predelavo korenčka kot dopolnilno dejavnost. Veliko pozornosti bomo posvečali stalnemu izpopolnje-

Sadike pora in zelja pridelujejo sami v lastnih rastlinjakih.

K iskanju primerne rešitve jih je spodbudilo dejstvo, da je bil oče Ivan operiran na hrbtenici in ni mogel pregledovati polj.

Zdrava cima je pomembna zato, ker kombajn pri spravilu prijema korenje za cimo in ga izpuli iz zemlje. Če je cime premalo, če je poškodovana ali odmrla, korenja ni moč izpuliti in pridelek ostane v zemlji.

Povezali so se s podjetjem Termodron, ki imajo že precej izkušenj s praktično uporabo dronov. Med drugim so jih že uspešno vpeljali na področje elektroenergetike za pregledovanje daljnovodnih omre-

vanju znanja o tehniki pridelave, spravila in skladiščenja. Nujne bodo naložbe za bolj ekonomsko učinkovito pridelavo ter za boljše varovanja okolja z manjšo porabo sredstev za varstvo rastlin. Poplačati bo treba posojila, ki so posledica slabših letin v preteklih letih. Okrepili bomo tudi povezovanje s šolami in drugimi učnimi centri za promocijo lokalno pridelane hrane,« niza izzive mlada prevzemnica Lea.

Kaj dodati? Le pogumno in uspešno naprej!